

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14— "
 Pe 3 luni . . . 7— "
 Pe o lună . . . 2 40 "
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fileri.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

O nouă infamie a guvernului

— In chestia manualelor școlare —

S'a făcut atâta zarvă în opinia publică a țării noastre cu intențiile împăciuitoare ale actualului guvern. Cei puțini la suflet au și căzut în cursa atarei credințe, apropiindu-se, în aceeași vreme de pururea mai rentabila situație a *moderării convingerilor* politice.

Dupăce însă falza lozincă „a împăcării” româno-maghiare fu puntea, pe care guvernul actual ajunsese, pe spatele și prin sângele fraților noștri alegători, la majoritatea în parlament, — guvernul acesta, plin de ipocrizie și de răutate fără margini, nu lasă nimic neexploatat, de sine înțeles, din nou în paguba celor ce erau să dea crezământ, mai la început, intențiilor „pacificătoare”. Așa în politică, așa mai ales când e vorba de dezvoltarea noastră culturală: guvernul „pacificator” află totdeauna ciomagul, cu care să isbească în existența și în dezvoltarea neamurilor nemaghiare din țară, în primul loc în a Românilor.

După informațiile, ce le-am primit din izvor sigur aflăm, că guvernul actual caută, ca chiar și pe guvernul coaliționist să-l întreacă în unelirile contra popoarelor nemaghiare din patrie.

Iată cum. Nu de mult adevărat guvernul a dat un ordin, prin care cu o trăsătură de condei monopolizează dreptul de a cenzura și a aproba manualele pe seama tuturor școlilor din țară, fără v'ro deosebire de caracter, începând dela școala

poporală și până unde începe învățământul academic. Chiar și *manualele auxiliare și de informație* pentru învățătorii populari, pentru profesorii gimnaziali preparandiali etc. încă sunt atrase în cercul acesta de samavolnicie a „pacificatorului” guvern.

Cu alte cuvinte: de azi încolo, în oricare școală de felul arătat, nu se va putea da în mâna școlarilor, nici va putea fi consultat de învățătorii și profesorii români, nici chiar când ei sunt aplicați la școalele confesionale *fără ajutor dela stat* — altfel de manuale, decât numai cele blagoslovite de „pacificatorul” guvern, care acum din nou și-a tradat senzul păcii, pe care vrea s'o lege cu noi: întâiu ne-a decapitat politica (prin închiderea drumului Românilor de a intra în Parlament), apoi ne îngenunchiază instituțiile culturale, ca să poată apoi încheia pace cu noi...

La dreptul vorbind, ceea ce îndrăznește azi în privința manualelor de școală față de popoarele nemaghiare guvernul „pacificator”, nu a îndrăznit-o nici măcar guvernul coaliționist când a fost la culmea puterii și avea în fruntea ministerului de culte un agresor de prima forță, pe Apponyi. Actualul guvern se afirmă de un călcător de legi și de dreptate dintre cei mai îndrăzneți de pe fața pământului.

În toată lumea, unde cineva are dreptul de a susține școale, are și dreptul de a-și întocmi mijloacele de învățământ și între acestea, la locul prim, manualele de școală. Acest drept, firesc și inherent instituțiilor de învățământ, este garantat tuturor susținătorilor de școale prin

§. 11 al art. de lege XXXVIII. din 1868. Dar înaintea guvernului actual această lege și acest drept garantat prin ea nu înseamnă nimic atunci, când e vorba de idealul d-lui ministru Zichy: supremația culturii maghiare.

Și nu înseamnă această lege nimic nici dacă dreptul acesta este garantat confesiunilor nemaghiare prin autonomiile, ce li-s'au garantat în articoli de lege și prin statute confirmate cu iscălitura Majestății Sale, care ne-a norocit cu actualul guvern „pacificator”.

Nu, — d. ministru Zichy a trebuit să dea și dânsul o dovadă strălucită cum înțelege „împăcarea” cu neamurile nemaghiare, îndeosebi cu noi Români, nu numai pe terenul politic, unde înfloresce și se sporește neamul „agitatorilor”, ci și pe terenul învățământului, fiind vorba de școale *confesionale*, cari *nu au făcut și nu fac politică*.

Noi, cari nici un moment nu am crezut în sufletul nostru intențiilor pacificătoare ale guvernului, avem azi dureroasă dovadă, că în guvernul actual am avut și avem a face cu un dușman din cei mai ticăloși și mai primejdioși, deoarece când îți cochetează pe tema „împăcării” spre a te deconcentra, tot atunci te taie până la măduvă, până la suflet.

Ca să fie și mai evidentă legitimitatea revoltei noastre sufletești, avem s'o spunem, că nu există nici o lege, pe care să se poată răzima volnicia de acum a guvernului.

Dela amintita lege din 1868 și până la 1907, guvernului țării i-a stat în drept numai **să oprească** din folosința școlilor

Un pas însemnat

de dr. Horia Petra-Petrescu

Tata: de 45 ani.
 Fiul: de 16 ani, elev de liceu.
 Amândoi se plimbă, într'o seară de vară, printr'o pădure.

Tata: Ți-e frig Georgică?

Fiul: Nu, tată.

Tata: Incheie-te la gât. Să nu răcești.
 Fiul: Nu mi-a fi nimic. Nu sunt așa de golnicit...

Tata: Mai bine să nu fi bolnav. Cine se îngrijește de vreme, o să ajungă vârsta înaintată.

Fiul: Iară sentențios, tată?... (il privește cu ochi sglobii.)

Tata: (după o scurtă pauză) ce ați avut astăzi la școală?

Fiul: A! nește prostii!

Tata: Nu vă poate da prostii, Georgică... Ei, spune.

Fiul: Din românește o temă de lucrat în clasă. Grozav! Inchipuie-ți, tată: Importanța cruciadelor.

Tata: Ai lucrat-o bine?

Fiul: Da, așa cred. Dar — la dreptul vorbind, nu mă prea încălzesc astfel de teme.

Tata: Nu? De ce nu?

Fiul: A! Ce-mi pasă mie de cruciadele alea?!

Tata: Tot ce se tractează în școală este de importanță. Profesorii — domnii profesori — știu ei ce au să vă învețe...

Fiul: Știu și nu prea...

Tata: Cum vorbești așa?

Fiul: A! Tată, de n'ar mai exista logaritmiția ăia! De n'ar mai fi *titimul* ăla, că-ți vine să-ți ai câmpii...

Amândoi trec peste o luncă. Razele de lună poleiesc toate Zumzet și o alergare feerică de licurici.

Fiul: Uite, tată, ce frumusețe. .

Tata: Da.

Fiul: Ascultă tată..

Tata: Da. (cade pe gânduri).

Fiul: Știi, care îmi este oara cea mai plăcută?

Tata: (cu gândul aiurea) Care?..

Fiul: Cea de latinește.

Tata: De latinește?..

Fiul: Da — de latinește. Traducem „Aeneida” lui Virgil... Știi, cântul unde ajunge Aeneas la Dido. (cu ochii la stelele, cari scîlănesc par'că numai pentru Georgică) O, Dido trebuie să fi fost frumoasă! A existat, tată?... De câte ori mă gândesc la Aeneas îmi pare un prost, fiindcă a plecat de pe insula Didonei... Dido! Didona! Cum îi zici mai bine: Dido sau Didona?... Di-do-na. Par'că este mai dulce. Are, vezi, are și „do-na” în cuvânt.

„La donna é mobile”... Spune, de unde e melodia asta?

Tata: (tace).

Fiul: Tată! De ce taci?... Te-am supărat?

Tata: Cum să mă superi? Nu! Dar mă gândesc, care să fie cauza, că nu-ți plac științele...

Fiul: (grav) Vor veni toate cu timpul.

Tata: Toate cu timpul! Cum, nu e timpul potrivit acesta? 16 ani!

Fiul: Prea te frământă mult, tată. Lasă, nu mă sili să-mi placă ceva. Vine dela sine ori ce plăcere... Dacă, îmi place acum Dido din „Aeneida”.

Tata: Dido? Ei, știi că ai haz?! Ție să-ți placă cartea, băete!

Fiul: Cartea, din care cetim în școală. Supărarea Didonei. Am fost gata să plâng.

Tata: Nu-mi place, Georgică. Tu să te entusiasmezi de alte lucruri. Vezi, de luptele cu centaurii, de Mucius Scevola, de Horații și Curiții, cari sau bătut pentru binele patriei.

Fiul: (vesel) A, ce Horații și Curiții! Mi-e capul plin de ei. Vreau altceva.

Tata: Nu te mai cunosc. Cum te-ai schimbat! Te aud vorbind așa pentru prima dată. Măi, Georgică! (il apucă de braț) Ai cetit tu „aventurile lui Telemac”?

Fiul: Firește. „Calypso ne pouvait se consoler...”

Tata: Da, da, așa începe. Îți aduci aminte de Mentor?

Fiul: Cam așa.

confesionale manualele, pe cari le-ar fi aflat în contrazicere cu interesul de stat. Și nimic mai mult. Dreptul guvernului, de a opri unul ori altul manual însă nu este identic cu dreptul susținătorului de școală, de a-și alege și întocmi manualele școlare.

Peste această elementară distincțiune, care încape și în capul celui mai mărginit cugetător, ministrul Zichy s'a transpus, pentru că așa i-a plăcut, cu o temeritate din cele mai oarbe și mai jignitoare.

Și a săvârșit această fățișe călcare de lege provocându-se la — articolul de lege XXVII. din 1907, în vreme ce în această lege nici o slovă nu are de razim. Ba ucuzul lui Zichy nu se potrivește nici măcar cu intenția depusă în proiectul acelei legi de archişovinistul ei născocitor Apponyi.

Când, la desbatere în parlament a proiectului legii din 1907, un patriot furios a propus ca dreptul de a cenzura și aproba manualele școlare să fie garantat prin legea guvernului, însuși Apponyi s'a aflat să-l combată. Apponyi s'a restrins atunci a-și face titlu de glorie „patriotică” prin pustiirea multor manuale nepatriotice intrate în folosința școalelor. Ba a spus-o că guvernul nu are (atunci la 1907) alt drept, decât cel de a opri ulterior cărțile nepatriotice, nu și dreptul anticipativ al cenzurării și aprobării de manuale pe seama școalelor nesustinite de stat.

Și mai mult: Apponyi însuși tot atunci s'a împotrivit restrângerii dreptului firesc al susținătorilor de școale de a-și cenzura și aproba ei înșiși manualele școlare.

De fapt legea din 1907 (§ 20) rezervă guvernului dreptul necondiționat de a aproba peste tot numai cărțile de limba maghiară, iar încolo, pentru școalele populare cu ajutor de stat (care nu e din punga d-lor miniștri, ci din a cetățenilor, deci și din a noastră), pe lângă cartea maghiară, manualele de geografie, istorie, constituție și aritmetică.

De unde și-a luat deci ministrul Zichy dreptul și baza la ucuzul său de a estinde ingerința guvernului și unde n'are nici un drept, în chestia manualelor? Sigur, numai din domeniul patologic al viciatului spirit șovinist și intolerant, pe mâna căruia a încăput, și nu se mai poate desbăra de el, guvernarea acestei nenorocite patrii.

Așa dar în cartea gravaminelor neamului românesc mai scriem o fărădelege din cele mai temerare, pe care o vom „ține minte” cu atât mai bine, că acest act de asasin la adresa dreptului de viață a școalelor noastre ne vine dela un ministru dintr'un guvern „pacificator” (?).

Deputații noștri își vor face numai o datorință din cele mai elementare, dacă vor interpela pe ministrul ce se resfață în călcarea drepturilor popoarelor nemaghiare.

O părere liberă

de dr. Alexandru Vaida-Voevod

Mangra, fiind coaliția la putere, avea mână liberă dela contele Tisza. Pe atunci și „Tribuna” putea deci, aprobând — pentru ochii lumii — politica partidului național român, să facă guvernului Wekerle greutăți și să-și facă ei totodată pe calea aceasta reclamă de ziar național. Munca parlamentară a deputaților români a știut „Tribuna” să o prezinte publicului românesc ca un merit al ei, făcând pe încetul lumea să creadă, că „Tribunei” i se datorește trecerea partidului național român dela pasivitate la activitate. Gheorghe Pop de Băsești era numit pe atunci „venerabilul bătrân”, dr. Mihali „neobositul president”, în coloanele „Tribunei”, iar modesta mea activitate parlamentară era laudată peste merit. Dar pe când „Tribuna” exploata — cum se va vedea mai jos — lupta noastră din parlament, făcându-și reclamă, laudele pe cari ea le aducea unui ori altui deputat nu erau lipsite de tendință răutăcioasă. Din contră: intenția ascunsă a „Tribunei” era să trezească în-

vidia, gelozia reciprocă și cu încetul desbinarea, între deputații români. Gloria colegului dr. Iuliu Maniu o cânta în aceeași ditirambi „Tribuna” pe atunci, ca și pe a mea, dar, deasemenea numai spre a provoca zizanie între membrii clubului nostru parlamentar și spre a-și face reclamă de abonamente. Astăzi, același ziar, îl numește pe Maniu „mistificator”, pe când bine știe că domnul dr. Oncu a mistificat, iar despre discursul meu, ținut în 21 Martie în cameră, zice că a fost un „atestat laș”. Astăzi „Tribuna” insultă pe toți acei membri, expuși ai partidului național român, pe cari, înainte de a veni la putere Tisza, îi înalță în slave cerești. Da, căci astăzi Tisza e omnipotent în partidul dela putere, iar Mangra este profetul lui și amicul d-lui Ciorogariu. Ori, poate nu „Tribuna” și-a schimbat „credințele” și „convingerile cinstite” despre calitățile noastre? Poate calitățile noastre s'au schimbat de eri până astăzi? Poate, că „Tribuna” are dreptate să scrie, că ea a rămas consecventă și că noi din „cei mai ideali reprezentanți ai poporului român” cum ne botezase, — căzând coaliția și ajungând Tisza puternic — am devenit dintr'odată ceea ce ne numește „Tribuna” astăzi, adică: „ramoliți”, „imbecili”, „lași”, „mistificatori”, „ceata oficială care se lăfăește în fruntea alaiului”, „figuri șterse și goale”, „asasini”, „pehli-vani”, „sfinți năbădăioși”, „bipezi inconștienți”, „măgari”, „bătrâni cicăitori și răutăcioși”, geloși, ca femeile — cari după ce au jertfit toată viața lor pe altarul zeiței Venus vulgivaga — „se văd, încetul cu încetul părăsite (la bătrânețe) de ceata de adoratori nebuni?” Dovada, că noi ne-am fi schimbat, așa în pripă, ajungând Tisza omnipotent în partidul guvernamental, nu a dat-o încă „Tribuna”. Căci a injura nu înseamnă a dovedi. Dar chiar și dacă unul ori altul dintre noi s'ar fi schimbat, iacă așa, de azi pe mâne*): cum de nici unul singur din zecile și sutele de bărbați, cari stăruiesc pentru susținerea disciplinei și

* Ca d. e. D-nul Dr. G. Popa, pe care d-nul Dr. Oncu îl designase de succesorul său în deputăție pentru cercul Iosășelului.

Tata: Știi ce sfat a dat lui Telemac, când acesta era în mrejele iubirei?

Fiul: Să fugă.

Tata: Da. Să fugă, fără să se mai gândească. Orice clipită e pierdută. Telemac avea alte idealuri de urmărit. Și tu să fii ca Telemac, care aleargă la țărnamur...

Fiul: (vesel) Hohoho! Tata e tragic.

Tata: Cum? Tragic? Zici că n'am dreptul să-ți dau un sfat?

Fiul: Ba ai, ba ai. Dar pe lângă sfaturi să-mi dai și bani de buzunar mai mulți. E proză în bani, o proză grețoasă, dar n'am ce-i face: camarazii au totdeauna mai mult ca mine. Dar să lăsăm lucrurile astea la o parte. Le discutăm altădată. Uite, tată, eu mă gândesc...

Tata: Imi pare bine, că mai gândești și tu.

Fiul: Mă gândesc ce bine e să fii -- în-surat.

(Cuvântul a căzut ca o bombă. Amândoi tac câțva timp).

Tata: A, minunat, minunat! Insurătoarea e raiul pe pământ. Da cum vii tu, Georgică, la gânduri de astea?

Fiul: De mult mă gândesc eu la problema asta însemnată.

Tata: A, foarte, foarte însemnată! Urmează.

Fiul: Am cetit...

Tata: Așa? ai cetit?

Fiul: Am cetit într'un roman, împrumutat

dela biblioteca gimnaziului, cum trăia de bine o păreche tânără.

Tata: Ce carte? Nu ți-am spus să mă întreb ce să citești?

Fiul: Era dela biblioteca școalelor. Nu te supăra, tată dragă. O carte foarte cumsecade. Am uitat cum îi zice... Ei, acolo am văzut eu mai bine cât ești de fericit dacă-ți ai nevasta ta. Da știi, a ta. Și să te aibă drag și să-ți cetească din ochi ori ce dorință și tu să o porți pe palme.

Tata: (râzând mirat) măăă! Nu în palme? Da bine-ai mai cetit. Bravo ție! Nu te știam din partea asta! Eu credeam, că din sinus și cosinus nu o mai scoți.

Bravo băiat!... Și, ce mai spunea în cartea aia minunată dela biblioteca școalelor?

Fiul: Mai spunea, că era odată o noapte frumoasă ca astea.

Tata: Hm. Bine.

Fiul: ...Și o priveghitoare cânta.

Tata: Minunat.

Fiul: ...Și licurici sburau.

Tata: Aaaa!

Fiul: ...Și ei se plimbau prin grădină.

Tata: Strălucit!

Fiul: ...Și ceaiul ori cafeaua îi aștepta în odaie. Da ei n'aveau poftă de cafea.

Tata: N'aveau poftă de cafea?

Fiul: Nu. Ci se plimbau prin livezi.

Tata: Mai înainte era grădină.

Fiul: Ei, grădină... Și copilul lor le alerga înainte.

Tata: Noaptea? D'apoi nu dorm copiii noaptea?

Fiul: Asta nu dormea, tată!

Tata: Deștept băiat.

Fiul: Și bun, bun, minune mare.

Tata: Așa?

Fiul: Și zicea: mama și tata și bătea din mâni.

Tata: Măi, măi!

Fiul: Și părinții erau așa de fericiți!

Tata: Parc-ar fi luat toată ziua limonadă. Bravo, bravo Georgică. Măi, tu să te faci avocat. Știi să pledezi de minune. Numai, să nu fie cu supărare, aș vrea să știu, că cartea aia a voastră, să vi-o cam mai dau eu afară din bibliotecă. Să nu vă incurce capul.

Fiul: Nu știi, cum îi zice. Zău! Da spune, tată: nu e bine să ai și tu nevasta ta, copilul tău?...

Tata: (cu ochii mari) Da cine zice că nu-i bine? Numai să ai cu ce să-i hrănești.

Fiul: Vezi, aici am vrut să te aduc, tată. Spune, nu-i frumos să ai nepoți?

Tata: Minunat.

Fiul: Să-i joci pe picior?

Tata: Minunat!

Fiul: Să le dai bunătăți?

Tata: Măi, da bine le mai sucești. Da, câți ani ai?

Fiul: Adam n'a luat pe Eva?

Tata: Le-ai fost la nuntă?

Fiul: S'ar fi născut Napoleon Bonaparte dacă n'ar fi avut o mamă și un tată?

pentru consolidarea partidului național român nu e pe placul „Tribunei“.

Cum de întregul partid național român și toți membrii din comitet sunt atacați, calomniați și combătuți de „Tribuna“? Cum de tot ce întreprinde conducerea partidului național, e retăcut din partea ei, ori prezentat ca o prostie, ori ca un lucru de nimica? Și în același timp pe d-nii Oncu și Ciorogariu, pe atentatorii la viața partidului național, ni-i prezintă penele plătite de d-lor în coloanele „Tribunei“ lor, ca pe cei mai „vrednici“ bărbați.

Am fi ajuns într'adevăr așa de departe, încât a nu respecta organizația partidului național român, a atenta în mod perfid contra existenței lui, a nu se supune disciplinei de partid, poate fi prezentat ca o virtute, ca o vrednicie, ca un titlu de glorie, care merită să fie slăvit chiar și de poeți și de literați români, pe la banchete?

D-nilor Scheopul, Bocu, Montani, Chendi și Soricu! Dacă d-voastră nu o să vă jenați să faceți și în viitor — în numele unor „idei libere“ și a „primenirei“, — garda de onoare a d-lor Ciorogariu și Oncu, a acestor „corifei“ politici, travestiți în timpul din urmă, în „mecenajii culturale“ românești, dați-mi voie să vă spun și eu o „părere liberă“:

Injurați-mă cât vă place!

Declarați-mă de un „fleac“, de „asasin“, de „imbecil“, de „rău“, de „ramolit“, de „ticălos“, de ce veți voi.

Lăsați curs liber talazurilor de insulte pe cari le va născoci fantazia d-voastră!

Primiți însă asigurarea, că eu am devenit în urma „reclamei“, ce mi-a făcut-o „Tribuna“ în trecut, atât de „închipuit“ și de „grandoman“, încât injurăturile d-voastră nu-mi pot strica buna dispoziție!

Anume, când citesc în „Tribuna“ vre-o grosolanie, minciună, infamie ori calomnie la adresa mea, ori la adresa tovarășilor mei de muncă și de luptă națională, scot grabnic din buzunar nr. 137—1906 al „Tribunei“ — îl port ca talisman pentru umorul meu pretutindenea cu mine — și citesc articol de fond, și apoi rād,

și — nu-mi pasă de d-voastră și de bărfelile d-voastră. Căci oricât mi-ași da silința să vă iau în serios, nu-mi mai este cu putință, după ce recetesc acel articol, pe care l'a scris oarecareva dintre d-voastră, atunci, când Mangra nu era deputat guvernamental și când Tisza nu făcea politică. Rād deci când mă injurați, căci sunt convins, că după ce va cădea Tisza și cu el Mangra, „Tribuna“ din nou mă va lauda, dacă va mai fi pe lume!

Dar iată acest articol faimos. Ceti-ți-l și mai râdeți și d-voastră, înainte de ce v'ați apuca, din nou, să continuați cu injurăturile.

El poartă titlul „Alex. Vaida-Voevod“ și e următorul:

Admirația noastră, pentru activitatea parlamentară a d-lui Alexandru Vaida-Voevod!

Cu o consecvență ce nu cunoaște nici o rezervă își apără drepturile neamului său și mărețul principiu al egalei îndreptățiri, de câte ori o cere trebuința. Zi de zi își face datoria. Azistă la fiecare ședință — și pe căldurile aceste tropicale — și în tot chipul dă dovezi, că privește cauza de serioasă și sfântă. Săgețile veninoase îndreptate împotriva noastră le nimicește rând pe rând cu cea mai mare istețime și ușurătate. Este totdeauna gata a lua cuvântul și intreruperile nu-l pot deconcentra. Dimpotrivă, are la moment răspunsul potrivit la fiecare intrerupere. Argumentele sale sunt zdrobitoare pentru adversar. Taie în carne vie.

Pășirea sa este totdeauna bărbătească și serioasă și nu odată miniștrii se văd constrânși a se apăra împotriva puternicelor sale argumente. Este într'adevăr excelent debater. Discursurile sale tradează cunoștințe politice temeinice și mai presus de toate înțelegere și simț fin pentru situațiile politice.

Curajos, ca și omul conștient de dreptatea cauzei ce apără, spune verde adevărul. Nu voim noi cu nimic a detrage din vredniciile colegilor săi,*) dar până ce aceștia sunt mai cumpătați, dânsul nu

*) De ce aceste scuze, dacă scrieți cu gând curat?

are nici o considerație. Țintește drept în față calumnia și o spulberă. Astfel a protestat într'un mod foarte energic împotriva reacționarului Bánffy, pe care guvernul îl dirigă împotriva-ne, pentru că el nu poate vorbi așa cum simte și procedă — natural, din tactică.

Discursurile d-lui Vaida-Voevod sunt pe gustul și dorința inimei noastre. Ele înalță și încălzesc pe cetitor și deșteaptă speranțele într'un viitor mai bun. Noi avem mare nevoie de un astfel de bărbat în parlament.

De altfel într'adevăr e un excelent opozant și o distinsă figură parlamentară. Datoria sa de control și-o execută cu stricteță și riposturile sunt dușuri reci pentru șovinisti. Nu credem să fie Român, care să nu fie mândru pentru activitatea d-lui Vaida-Voevod. Pentru că dânsul simte verde românește și ce simte și spune. Va trebui, firește, mult până ce-i va obicinui pe patrioți cu adevărul, care-i ustură!).

Dar, mai curând ori mai târziu va birui — pentru că trebuie să biruiască — adevărul asupra minciunii și ticăloșiei!).

Credem, că discursurile d-lui Vaida-Voevod vor exercita o influență foarte binefăcătoare asupra deșteptării conștiinței naționale și cutezăm a afirma, că d. Vaida, progresând în direcția începută, va deveni unul dintre cei mai ideali reprezentanți ai poporului român, pe care poporul îl va încungiura cu multă dragoste.

Va trebui însă ca alături cu activitatea parlamentară a deputaților noștri să fie pas și dezvoltarea presei noastre. Iată de ce incumbă acum îndoit datorinței fiecărui Român să sprijinească presa românească!), să se silească să o răspândească și să o ajute, ca la rândul ei și ea să fie în stare a-și îndeplini greaua și marea sa datorie. E nevoie, ca discursurile ce se rostesc în parlament să ajungă a fi cetite în întregime!) în cele

1) Pe amicii dela „Tribuna“ ai „patrioților“ Mangra și Tisza, știe Vaida bine, că nu-i va putea obșnui „cu adevărul, care-i ustură“. Ei sunt și mai „patrioți“ decât deputații maghiari.

2) Va birui și partidul național român asupra amicilor lui Mangra și „Tribuna“!

3) Cetește: „abonați „Tribuna“!

4) În nr. 55—1911 „Tribuna“ dă gata pe două coloane, în extras, discursul meu, rostit în cameră, în 21 Martie a. c., mistificându-i tendențios conținutul. (Discurs de 1½ ore).

5) În nr. 57—1911 „Tribuna“ reproduce pe larg discursul, în care contele Tisza îmi replica. El reproduce în oratio-recta, nu în oratio-obliqua, ca pe al meu. De, — contele Tisza este protectorul lui Mangra, al amicului d-lui Ciorogariu, se bucură deci de protecția „Tribunei“.

6) În nr. 58—1911 replica dată de colegul dep. Șt. C. Pop conțelului Tisza, nu ocupă nici măcar o coloană din spațiul „Tribunei“!

7) În nr. 85—9 1 discursul de 2 ore durată, rostit în cameră de colegul, deputat dr. T. Mihali, la bugetul agriculturii, e dat gata în „Tribuna“, în 14 șire, tipar cicero. Discursul îl vom publica în „numărul următor“, promite „Tribuna“. De atunci a apărut de mult „numărul următor“ și alți zeci de numeri de ai „Tribunei“, fără discursul deputatului T. Mihali. „A fost o greșală, pe care redacția o regretă mai mult“, va scrie „Tribuna“ ori „aglomerarea de material ne-a făcut imposibil să revenim, căci spațiul ziarului a fost ocupat de toașturile magistrale, — atât de importante, pentru progresul „întregului neam românesc“, — în cari d-nii Oncu și Ciorogariu s'au prezentat ca „bărbați întregi“ (părerea d-lui I. Bombăclă din Craiova) publicului românesc“.

De ce scrie deci „Tribuna“: „E nevoie de discursurile ce să rostesc în parlament să ajungă a fi cetite în întregime în cele mai largi pături ale poporului, căci nu mai așa le vom putea lua folosul. Activitatea din parlament a deputaților noștri trebuie exploatată pe calea presei, ca poporul să fie bine informat și să cunoască lupta deputaților. Iată cea mai urgentă datorie a fruntașilor și a tuturor Românilor de bine: ridicarea presei românești, ca ea să-și poată împlini marea-i mistune?“

„Pester Loyd“, „N. Fr. Presse“, ziarele maghiare și ziarele din România reproduc astăzi mai pe larg discursurile deputaților români decât „Tribuna“. Ea a devenit organul mutualei glorificării a comanditarilor, redactorilor, și colaboratorilor ei. Ea creiază gloriu politice și literare, până ce alții luptă. Mangra și Tisza sunt vrednici de a fi invidiați pentru plăcerea ce o simt,

Tata: A naibii fecior!

Fiul: S'ar fi putut da lupta între Horații și Curiații, dacă n'ar fi existat căsătoria?

Tata: Stai, omul lui Dumnezeu. Da unde vrei să mă duci? Știi tu bine, că nu îmi place mie să mă porți de nas. Să vede că ți-am dat prea multă libertate. Auzi? E, ce vrei cu argumentele tale?

Fiul: (pleacă ochii în jos)

Tata: Spune.

Fiul: (solemn) Tată. Vrei să ai nepoți?

Tata: Nepoți?... Hai, grăbește.

Fiul: ...Vrea să se 'nsoare...

Tata: ... Cine?

Fiul: Frate-meu.

Tata: Frate-tău? (nsurat) măi, da mare tartor te-a mai făcut cine te-a făcut? Și-apoi frate-tău n'are gură?

Fiul: N'are.

Tata: Cum, n'are?

Fiul: M'a rugat să vorbesc eu pentru el.

Tata: Bine și-a ales omul!

Fiul: I-a fost frică de d-ta.

Tata: De mine?

Fiul: Zice că se pregătește cu terenul, că el o să vină cu „bateria a mare“.

Tata: Și-apoi așa l-ai pregătit?

Fiul: Așa.

Tata: De ce te-a rugat pe tine?

Fiul: Mi-a scris.

Tata: Ce ți-a scris? Nu ți-am spus, că n'ai să primești scrisori fără voia mea? Iară la școală! Oh, școlile astea, cu postă separată, cu biblioteci separate!... Scoate scrisoarea. Așa. Dă-o 'ncoace.

(Au ajuns la un felinar)

Tata: (citește încet, în timp ce fiul se uită pe furis la fața lui) „Măi Georgică! Te știu băiat de treabă. Sai tu în foc pentru mine? Ian dă țărcoale pe lângă bătrânul nostru și pregătește-l — da ușor și domol, măi, nu cu ciomagul! — că vreau să mă însor. Am găsit o fată, fata șefului meu de birou... Are pe vino 'ncoace. Sosesc mâne poimâne“. Tata stă cu scrisoarea în mână. Lacrimile îl podidesc. Niște licurici se alungă sburdalnic.)

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultatii dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

mai largi pături ale poporului, căci nu-mai așa le vom putea lua folosul. Activitatea din parlament a deputaților noștri trebuie exploatată pe calea presei, ca poporul să fie bine informat și să cunoască lupta deputaților.

Iată cea mai urgentă datorie a fruntașilor și a tuturor Românilor de bine: ridicarea presei românești, ca ea să-și poată împlini marea-i misiune.

Articolul de fond „Alexandru Vaida-Voevod” se sfârșește deci cu o invitație la abonament a „Tribunei”. Trebuie ridicată presa, „ca ea să-și poată împlini marea-i misiune”, căci, „e nevoe, ca discursurile ce se rostesc în parlament să ajungă a fi cetite în întregime în cele mai largi pături ale poporului”. Dar „Pester Lloyd” aduce mai pe larg discursurile deputaților Români, decât „Tribuna”.

Spațiul „Tribunei” e ocupat de injurături în contra deputaților și în contra partidului național român.

Guvernul a sistat editarea „Ungariei” lui Moldovân Gergely, căci ziarul d-nilor Ciorogariu și Oncu îi face mai bune servicii politice maghiare de cum le-a putut face „Ungaria”, în care nimenea dintre Români nu a avut încredere. De injurăturile „Ungariei” au răs deputații români și membrii din comitet; am răs și eu. Vor rade și de injurăturile „Tribunei”; voi rade și eu. Și membrii comitetului național vor rămânea tot ceea ce sunt, iar d-nii Bocu și Scheopol vor rămânea tot d-nii Bocu și Scheopol: impiegații d-lui Ciorogariu, ai amicului lui Mangra! Căci:

„Hei, mai la urmă ești — ceea ce ești
Să-ți pui perucă oricât de naltă poți,
La încălțăminte tocuri de trei coți,
Și tot vei rămânea, ceea ce ești”.

Dreptate

Ucigașii deputatului Andrei Achim au fost achitați și puși în libertate.

Dacă reprezentantul în parlament al țărâ-nimei ungurești din Bichiș ar fi fost într'adevăr numai un cărcotaș ordinar, care n'a făcut decât mișelii în viața sa, stânsă de mâna celor doi feți de gentri, el a ispășit toate păcatele și a adus după moarte serviciu mari patriei sale, dând prilej ca în cursul celor 6 zile de petrectare să se constate încă odată cu evidență, în fața unui for public acreditat și înaintea întregii lumi civilizate, că această țară milenară este putredă în instituțiile sale cardinale și în toate straturile societății sale.

Administrația ungurească e faimoasă în Europa. Nici când însă corupția n'a fost mai crudel demascată decât acum la tribunalul din Giula, unde jandarmi, reprezentanții omnipotenți ai puterii față de clasa de jos, — jandarmi legați cu jurământ a servi adevărul și dreptatea, n'au fost admiși a confirma cu mâna pe inimă și înaintea crucifixului mărturisirea care era evident falsă. Nici când un funcționar nu s'a dat de gol mai urât decât pretorul mânat a ilustra sălbătăcia pašalicului său despre care el totuși nu ezita a refera regulat șefilor săi că e în ordine exemplară. Penibil atins prin cunoașterea atâtor călcări de lege, prezidentul a trebuit să-și șoptească, ca și pentru liniștirea sa proprie: „Ce s'a făcut e ilegal”.

Despre Justiția maghiară de mult se tot zice că nu-și leagă bine ochii când judecă pen-

cetind „Tribuna”, gazeta personală a d-lor dr. Oncu și R. Ciorogariu.

Minunat se potrivesc cuvintele din nr. 238—1900 (articolul de fond,) al „Tribunei”, la rolul ei actual:

„Gazeta personală, cu felul ei ordinar de a fi, este un trafic pe cât de rușinos pentru făptuitorii, pe atât de umilitor pentru reputația presei în genere”.

*) Goethe, „Faust”, traducerea de Ion Gorun.

tru a fi nepărtinitoare. Ceice o servesc, o com-promit și cu alte poticneli. Nu sunt uitate fazele procesului Haverda, și aci s'au adaus nuanțe nouă. Remarcăm numai pe judele investigator ajuns în perplexitate când e făcut atent că fașionează altcum decât cum a referat în actul oficial, și pe procurorul care nici decum n'a făcut cinste principiului nobil ce reprezintă; însuș tribunalul s'a lăsat ademenit a uita că e chemat a judeca în curte cu jurați despre cei doi ucigași, și a trecut la condamnarea celui mort, prezintat în discursul foarte banal al avocatului comandat din capitală ca un demon, aruncat în infern de cei doi îngeri binefăcători, pe care n'au decât să-i absolve cei 12 jurați descendenți ai apostolilor, iar lumea să-i preamărească.

Publicul însuș, publicul pare a fi venit drept din Africa cea mai întunecată, atât de barbar s'a arătat mai ales damele — în ciuda pălăriilor mari ce purtau, — cari a avut brutalitatea a jigni în mod revoltător cele două orfane nevinovate.

Aspectul turmei de partizani neputincioși ai conducătorului temut, strânsi și păziți la marginea localității, întregeste spectacolul trist.

Doi ucigași au fost liberați de justiție, slăviți la tribunal ca binefăcători publici, sărbătoriți de ziare mari, de opinia publică ca eroi.

Vor fi doi ani de când în cursul unei campanii electorale, comunele înfloritoare de pe Valea Cărașului au fost răscolite de valurile celei mai turbate, celei mai desfrânate corupții, plămădită și cultivată de cei doi mari trădători ai Bănătuului. În cea mai frunțasă dintre aceste comune, un țaran tânăr, harnic, inteligent, român înflăcărat, aderent îndrăzneț al candidatului național, a fost amăgit de primar și dat fără nici un motiv pe mâna jandarmilor. Aceștia l'au ținut o noapte și mâinezi voinicul era numai o ruină. A fost infiorător să-l vezi și să auzi ce i-s'a făcut. Era un om pierdut, și el simția acest lucru. La câțva timp, primarul e împușcat pe câmp.

Momentan a fost deținut acela, despre care știa satul întreg, că avea mai mult motiv de dușmănire decât oricine altul. El nici nu cercă să nege, ci mărturisese. Este însă pus sub acuză și fratele său. Iată cazul identic: doi frați acuzați de a fi ucis. Imprejurările sunt însă altele, cu totul altele. Sfârșitul este asemenea altul. La tribunalul din Bisericaalbă, procurorul vorbește de omor politic, de pericol valah; jurații se sperie, îi găsesc pe amândoi vinovați, tribunalul îi judecă pe amândoi la închisoare „pe viață”; pe unul pentru că a mărturisit; pe celălalt pentru că e suspect; pe amândoi pentru a stabili exemplu.

În preajma verdictului dela Giula am crezut, că se cade a pomeni aci cazul acestor alți doi frați.

Un episcop pus la Index: dr. O. Prohaszka

Ca fulgerul s'a lăsat vestea despre punerea la Index a celui mai luminat apostol al creștinismului din Ungaria: dr. Ottokar Prohaszka, episcopul Albei-Regale! Ca lovită de trăznet a rămas la știrea aceasta toată lumea, neputându-și da sama: oare bine aude cu urechile, oare bine-i văd ochii tiparul pe hărție? Cei credincioși bisericești și episcopului nu rămas în oarecare nedumerire, cu privire la cele întâmplate, dușmanii bisericești de altă parte — prin foile jidano-liberale — au început deodată a lovi în conducătorii oficiali ai bisericești, ca în niște organe ale întunecului, care tind să suprimă lumina, să o ascundă sub obroc?

Cauza acestei senzații e renumele mare, de care se bucură acest mare preot al lui Hristos, cunoscut și apreciat în toate cercurile și din toate punctele de vedere. O individualitate deosebită, un om cu adevărat mare, cum puțin se nasc pe pământ în decursul veacurilor. Cine-i maestrul, care să-l poată zugrăvi?

Crescut — după absolvarea celor 8 clase gimnaziale — șapte ani în institutul Germanico-Ungar din Roma, unde și-a oțelit caracterul prețios și disciplinat, a fost numit la rentoarcere profesor la seminarul teologic din Strigon, unde a funcționat — ocupându mai apoi și postul de duhovnic — peste 20 ani. Zece ani încă n'a pășit în public, ci s'a tot perfecționat, învățând și

sciind prin reviste — sub pseudonim; — iar când a început a vorbi în public, a cucerit peloc toate inimile și a atras atențiunea cercurilor celor mai înalte. Deodată s'a făcut el cel mai strălucit orator bisericesc din țară, care nicăiri nu poate lipsi!

E un orator, care cucerește. Nu are gesturi elegante și limbă frumoasă — are un accent slovacesc — dar stilul și cuprinsul vorbirii și tăria, cu care spune, îl face irezistibil: te fascinează, te răpește: Ba tot modul lui de predare e atât de individual, încât mulți oratori îl imitează.

Prohaszka înainte de toate e omul științelor și al filozofiei profunde. Tot, ce zice el, e mai întâi rumegat și mistuit de el, încât tot e adevăr, realitate, deci el în toate propozițiile lui e vestitorul adevărilor vecinice, cristalizate ale bisericești. Nu se poate zice despre el, că e un modernist — doctrinar, că ar vacila în privința credinții adevărat bisericesc. Chiar și în filosofie e școlastic doar, neoscolastic!

Pe cât de profund și de real e în privința credinții și al principiilor bisericesc, atât de modern e în expunerea aceluia cătră lumea modernă. Principiul lui e: adevărul vechiu în vestmânt nou! Kunovszky zice: „dacă voiți să deșteptați religiozitatea, umblați la școală în capela sixtină; îmbrăcați adevărul cu frumseța și ați dat avânt religiozității” (Durch kunst zu Leben). „Iară părerea mea este — zice Prohaszka —: să asezăm adevărurile vechi în lumină nouă, să le aducem mai aproape de simțul vremilor noastre și am ridicat și noi religiozitatea!” (Diadamas Világnezet p. V.).

Prohaszka e unul dintre aceia, cari lupă pentru a da în lumea de azi cuprins spiritual formelor vechi ale creștinismului! Spre acest scop lucră cu ajutorul științelor, al oratoriei, poeziei și artei. Opurile lui — fiecare conferință chiar — e cuprinsul tuturor acestora. Și succesul lui e mare! Lumea de azi dorește cu sete, soarbe adevărul. Numai cât nu-l caută totdeauna unde ar trebui! Nici nu mai are încredere în orice barbă sau haină popească! Când însă află pe acela, în care are încredere, căruia-i crede atunci se îmbulzesc în jurul lui ca în jurul unui proroc! La conferințele lui din cutare biserică află mai mulți jidani, protestanți și alte feluri de oameni, decât catolici credincioși. La congresele catolice mulți călătorește numai ca să-l audă pe el, a cărui vorbire anume o pun către capătul congresului! Opurile lui, cum a fost „Ég és föld”, au trecut cu o iuteală neobișnuită în Ungaria.

Ceeace-l face mai interesant, sntt expresiile lui îndrăznețe, frapante, de cari se folosește. Știm, că actualul Pimate al Ungariei și-a ocupat scaunul cu deviza: pax (pace)! Prohaszka nu mult după aceea, din prilejul mișcărilor politico-bisericesc, a strigat de pe tribună: nu pax ne trebuie nouă, ci război! Sau închipuți-vă pe clerical din cursul nostru, când l-a întrebat Prohaszka din dogmatică: are Spiritul sfânt minte?... (Răspunsul: nu, pentru că a înțelege e proprietatea naturii dumnezeiești, nu a relațiilor personale).

Acest fel de a se exprima îl face de mult teori neînțeleș, profunditatea și subtilitatea concepțiilor dă ansă la observări și material în mâna aceluia, cari nu sunt prieteni și nu văd cu ochi buni popularitatea lui cea mare. Până era profesor, ne întrebau preoți din alte părți: drept e, că dnhovnicul a pus în mâna fiecărui ascultor câte un Toma Kempis (Urmarea lui Hristos), ca să cetească din el după ora lui Prohaszka?

Activitatea lui e atât de multilaterală, încât e în stare să vorbească într'o zi în 2 sau 3 orașe deosebite. În privința aceasta e o asemănare între el și Iorga al nostru. Pe tren cetește, studiază, meditează, pe fașii de ziare își face însemnările. E uimitor, cât poate suporta fizicul unui om!

Acum e pus la Index. Adecă 3 lucrări ale lui, dintre cari cea din urmă e un articol de Crăciun, care a făcut mare senzație și despre care au recunoscut și francmasonii, că ideile exprimate acolo fac mai mari servicii bisericești (în contra secularizației), decât „o mie de interpretări și răspunsuri ministeriale, 10 mii predici, o sută mii broșuri și toate adunările ascunse ale congregațiilor” („Világ” din 27 Decembrie 1910). Totuș a ajuns la Index. Pentru expresiile, cari

pot fi ex-
tradus pe
să exprin-

Un

duș și p-

acest uc-

„Apostol

Aju

nimic de

se opreș-

departe

o recla-

ini, mai

Congreg-

Poa

mai ceti-

El,

până a a

el va fi

mările n

acestei c

la Indice

om ca e

stă. Ar t

ar reflect

Gyula;

cești, pr-

concubin

reselor l

Pe

mare, c

urmă, c

tus prof

mundus

Ac

comuna

invitați

ce se v

26 Iun

in pia

1.

2.

3.

4.

5.

M

Nicola

Potrop

Chios

Georg

nescu

Meilă

Nicola

Nicola

șavela

Vadra

Ilia Ju

Geres

Ioan

Tatuc

Dimit

Mihai

Sărbu

Ioan

nescu

T

torul c

S

mănea

În colo

bazaco

„A

dejosit

compre

fața lu

incapa

pot fi explicate rău și cari sigur nici nu s'au tradus pe italienește (pentru Congregație), ca să exprime intenția autorului.

Unul dintre opurile puse la Indice e tradus și pe românește de păr. dr. Elie Dăian, acest ucenic al lui Prohászka la noi, sub titlul „Apostolie modernă”.

Ajungerea la Indice în sine nu înseamnă nimic deonestător pentru autor, numai atât, că se oprește cetirea opului. Poate fi din motive departe de credința autorului. De altă parte e o reclamă pentru om. Se zice, că scriitorii străini, mai ales Americanii, năpădesc cu adevărat Congregația, cerând să fie puși la Indice...

Poate astfel, din partea acatolicilor, va fi și mai cetit Prohászka.

El, om de viață sfântă, modest, liniștit, care până a ajuns episcop, nici brâu roșu n'a avut, el va fi sigur acela, care va împiedeca toate urmările nefavorabile, ce ar avea o mișcare în urma acestei opreliște. Căci e sigur: întrucât punerea la Indice ar însemna condamnarea activității unui om ca el, ar fi revoltător! Atare indice nu există. Ar trebui să existe pentru că sunt mulți, cari ar reflecta la el: preoți, ca Hock János, Markos Gyula; episcopi cari dilapidază averile bisericesti; promovează și părtinesc preoți scandalosi, concubinari, peste tot — servesc mai mult interesele lumești, decât mărirea lui D-zeu!

Pentru aceștia rămâne singur indicele cel mare, ceresc, care se va ceti la judecata din urmă, cum zice cântarea latinească: liber scriptus proferetur, in quo totum continetur, unde mundus iudicetur...

Dr. Nicolae Brânzău.

Invitare!

Aderenții partidului național român din comuna *Mehadia* și din împrejurime sunt invitați la

Adunarea poporală,

ce se va ține la *Mehadia*, *Duminică în 26 Iunie (9 Iulie) 1911, la 3 ore d. a. în piață.*

Ordinea zilei:

1. Situația politică
2. Votul universal
3. Proiectele militare
4. Proiect de moțiune
5. Eventuale propuneri.

Mehadia la 12/25 Iunie 1911.

Nicolae Crăciunescu, Iosif Dragulescu, Nicolae Gardac, Mihail Șandru, Atanasie Grecu, Potropea Meilă, George Csincheza, George Chiosa, Mihail Crașovan, Eftimie Csincheza, George Grecu, Costa Budean, Sandi Crăciunescu, Nicolae Achimescu, Nicolae Bocicar, Meilă Tepeș, Matei Grecu. Ioan Bidiviu, Nicolae Capușă, Petru Gondor, Enache Ionescu, Nicolae Măgeriu, Crăciun Stingu, Anton Marșavela, Simeon Draghici, Iosif Șandru, Nistor Vadrariu, Nicolae Șandru, Pavel Ghimboasa, Iliu Juca, Ioan Jurescu, Marian Jurescu, Martin Gerescu, Globureu, Nicolae Todosei, Topleș, Ioan Balaci, Nigoia Tatucu, Ioan Tirziu, David Tatucu, Nistor Bogian, Ilie Marescu, Meilă Hip, Dimitrie Buzatu, Iacob Șerbescu, Ioan Nicoară, Mihail Costescu, Victor Ioan Popovici, dr. Ioan Sârbu, Constantin Dure, Gheorghe Tătucu, Ioan Bogoevici, Iacob Stoichescu, Vasile Usonescu, Nicolae Vălean.

Trădătorul — lămurește. Trădătorul dela Orade lămurește.

S'a aflat un ziar tipărit în limba românească, de i-a doschis coloanele sale. În coloanele acestea trădătorul după multe bazaconii susține următoarele:

„Hărțuielile rușinoase, la care s'au dejosit (înțelege comitetul național. N. R.) compromițând cauza poporului român în fața lumii, sunt cea mai clară dovadă de incapacitatea lor de a conduce destinele

poporului, incapacitate, care ar căuta să o acopere cu născocirea trădării pusă în sarcina altora, năpustindu-se asupra lor ca niște câni turbați, pe când adevărații trădători sunt tocmai ei, cari ca nevrednici s'au cocoțat de conducători ai partidului și poporului român, exercitând un terorism sălbatic asupra întregii obște românești, ca să se poată menține la suprafață. Dar' va veni, trebuie să vină ceasul, când poporul român, trezit din buimăceala momentului va scutura tirania oligarhiei naționaliste”.

„Tribuna“ poate acum să jubileze. Tocmai astfel, aproape cu aceleași cuvinte, a glăsuț despre comitetul național și „Tribuna“ acum de un an de zile, de când adevăratul Mangra „a indicat necesitatea unei nouă direcțiuni politice pentru salvarea și conservarea poporului român”.

Trădătorul, la urmă, oferă spurcatul său mandat dela Ceica dlui V. Braniște ori dlui V. Goldiș, dacă aceștia ar voi să lucreze în direcția politică inaugurată de dânsul.

Adresa e greșită — trădătorule!

Ședința Casei magnaților

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 30 Iunie

Casa magnaților a ținut astăzi ședință, de legi în care s'a desbătut mai multe proiecte și indemnitatea.

Magnații n'au dovedit mare interes față de ședința aceasta de vară;

Președintele contele *Albin Csáky* a parentat pe fostul ministru *C. Hieronymi* și pe baronul *D. Bánffy*.

Prim-ministrul cont. *Khuen Hédervary* a prezentat actul denumirii baronului *S. Iósika* de viceprezident al Casei magnaților.

Președintele aduce la cunoștința magnaților, că *M. Sa* împăratul a ridicat pe contele *T. Festetic* la rangul de duce.

Cont. *R. Zselénszky* propune, ca ministrul de comerț să prezinte Camerei deputaților un proiect în chestia reformării bursei.

Magnații amână desbaterea acestei propuneri a contelui *Zselénszky* pe sesiunea de toamnă.

Casa magnaților a primit fără discuție rapoartele comisiei economice în chestia rațiunilor finale și a bugetului anului viitor a Casei magnaților. Administrarea anuală a Casei magnaților costă $\frac{1}{4}$ de mil. cor.

Casa magnaților a suspendat dreptul de imunitate a magnaților cont. *C. Eszterházy*, acuzat cu mărturisire falsă, și a cont. *D. Dégenfeld*, pentru calomnie.

Ioan Szabó spune, că declarația ministrului de culte despre biserica gr. cat. ungurească a făcut mare rezenez între cei 250,000 (?) U. guri gr. catolici.

Casa magnaților după explicările ministrului de culte cont. *I. Zichy* a primit proiectul în chestia indemnizării.

Ședința Camerei deputaților

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 30 Iunie.

Ședința se începe la orele 10 $\frac{1}{2}$ ore.

Prezidează *Albert Berzeviczy*.

După verificarea protocolului ședinței trecute Camera primește după a treia cetire pactul dela *Genf*.

Proiectul în chestia apropiată

L. Hegedüs, raportor, face rezumatul proiectului și recomandă primirea lui.

Z. Deésy, kossuthist, nu primește proiectul, de oarece partidul kossuthist n'are încredere în guvern.

Oratorul a vorbit desvoldând neîncrederea partidului său față cu guvernul, până către sfârșitul ședinței.

CORESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN MILANO

Dinastia sau Națiunea? — O interesantă polemică bulgară. — Moartea principesei *Clotilda de Savoia*, fiica regelui *Vittorio Emanuele II*.

„Il Secolo“ publică o scrisoare a corespondentului său din Constantinople — scrisoare interesantă pentru considerațiunile generale pe cari le conține, precum și pentru modul, cum se interpretează politica balcanică.

În acest Orient European, unde semicivilizația e încă atât de difuză — începe colaboratorul Secolului — de multeori mai rea decât complectă barbarie, se găsesc centre de civilizație intensivă și progres.

Aminteste despre Albania, unde trăește încă, — intact aproape ca în epoca longobarzilor, obiceiul barbar al prețului sângelui, în o țară, unde până mai zilele trecute, consiliul de Stat al Turciei, trebuia să se ocupe cu situația juridică a triburilor vagabonde.

Trece apoi la Bulgaria, unde, în apropiata reunire a Sobraniei, se va discuta o chestie, care în multe țări occidentale nu se îndrăznește să se pue, aceea, dacă politica externă trebuie să fie dinastică sau națională; dacă să aparție Șefului Statului prerogativa de a strânge relațiile politice sau militare, sau de a întrebuița în vreun mod oarecare acțiunea internațională a țării.

Această înaltă discuție teoretică, această prerogativă, care e într'un strident contrast cu irresponsabilitatea suveranului, e de o importanță prea evidentă pentru a se mai atrage atenția asupra ei.

Aminteste apoi că un publicist bulgar — într'o polemică — spune că fostul rege al Serbiei *Milan*, stipulase o Convenție cu Austro-Ungaria, privitor la Bosnia și Herțegovina, în care convenție Austria garanta existența dinastiei *Obrenovici* în caz de revoltă a poporului Sârb. Tot odată în mod analog are motiv să creadă că în convenția militară Austro-Română, Austria s'ar obliga a tutela dinastia română contra unor eventuale răscoale țărănești.

Apoi, publicistul bulgar atrage atenția asupra unui articol din „Oesterreiche Rundschau“ — jurnal bine văzut de Arhiducele moștenitor și care preconiza o Federație Dunăreană sub auspiciile Austro-Ungariei. Primul articol al proiectului de convenție a unei asemenea Federațiuni, zice că Austria va garanta existența dinastiilor balcanice. Așa că, concludă publicistul bulgar — dacă regele *Ferdinand* a aderat la acest proiect — el, ca și fostul rege *Milan*, ca și regele *Carol* al României, și-ar fi pus țările respective în serviciul Austriei, pentru a-și avea asigurate tronurile.

S'ar putea zice că e o... concepție bulgărească.

În ziua de 24 Iunie c. a încetat din viață la Torino — principesa *Clotilda de Savoia*, fiica marelui rege al Italiei, *Vittorio Emanuele II*. Născută în 1843, se căsătorii la vârsta de 16 ani cu principele *Gerolame Napoleone*, ultimul fiu al lui *Napoleon I*.

Căsătoria aceasta cerută de înalte rațiuni de stat și pusă la cale de *Cavour* și de *Napoleon III* în întâlnirea dela *Plombières*, — servi și ca pretext al prezentei în capitala Piemontului a principelui *Gerolame* și a generalului *Niel*, care avea însărcinarea de a iscăli tractatul de alianță între Franța și Piemont contra Austriei.

Toate zierele italiene sunt pline de notițe biografice și elogii la adresa ilustrei defuncte, care se bucura de o mare afecțiune câștigată prin bunătatea caracterului ei.

Milano, 27 Iunie 911.

Anty.

Litere — Arte — Științe

ADIO

*Rămâi cu bine nuc bătrân
Cu umbra ta vrăjtită,
Voi crini frumoși din preajma lui,
Tu bancă învechită.*

*Când noaptea se va coborî
Din cerurile sfinte,
Departa eu voi fi de voi,
Cu-aducerile aminte...*

*Dar de-o fi scris în viața mea
Să mai am vre-o zi bună,
Să știți, că iar mă 'ntorc la voi —
Și iar v'om fi 'mpreună!...*

Roza Covrig.

LITERATURĂ VESELĂ

Indrăgostitul

— Monolog comic prelucrat după Hu-Desoignes

Foarte frumoșică e și verișoară-meal 17 ani, ochi albaștri, păr blond, mijlocel tras prin inel, picioruș mic, mic, atât de mic încât mă mir cum de se poate ține pe picioare.

Și-o chiamă Paula! Incântător nume, nu? Și romantic. Paula! Par'că ar fi o amazoană care trece printr-o pădure, se întâlnește cu un tânăr și în cele din urmă se mărită cu el. Noștim, nu? Fiindcă am observat adesea, că în romane, când fetele sunt călare pe cal, se arată mult mai îngăduitoare față de bărbați. Ciudat! Așa dar, ca să nu pierd firul vorbei, verișoară-meal e răpitoare și se numește Paula! Incheerea? O ador! Zău, o ador!

Uf, obositor e să fi îndrăgostit! (Șade.) Par'că ai avea mereu o piatră pe inimă. Căci, în definitiv, inima e stomacul iubirei! Nu-i așa, că e frumoasă cugetarea asta? Am să i-o spui și Paulei. Să nu uit: Inima e stomacul iubirei... Inima e... (Repetă de mai multe ori).

Așa! Dar afară de asta, dragostea te face să pierzi o groază de vreme! Noaptea cu neputință să mai visez alteeva; tot timpul îmi apare dinaintea ochilor închiși Paula sub înfățișarea vre-unei zeițe oarecare! De obicei, are aripi la spate. De altfel, în visuri, toate femeile cari se respectă au aripi la spate. Știința n'a putut încă să afle de ce.

Noaptea ca noaptea, dar mă urmărește și toată ziua. Mereu Paula și iar Paula. Chipul ei mi-s'a lipit de creier, — dar s'a lipit strașnic, nu glumă, — cleiul înainte mai petreceam și eu; mă duceam la teatru, la club, la șosea: la club pierdeam, la șosea flirtam, la teatru căscam. Dar în sfârșit petreceam. Mai ales, mă desfătam grozav la Cameră. Papă e deputat. Strașnic mă desfătam ascultând pe papă cum intrerupe. A, papă e formidabil în intreruperi! Odată se zice că a răsturnat un minister întreg numai cu un simplu: „Ho-ho!” Dar ce „ho-ho!”? Simplu, — însă elocvent!

Acum s'a isprăvit cu toate astea! Dimineața mă gândesc la Paula, ziua mă gândesc la Paula, seara mă gândesc la Paula!

Bine înțeles că nu scap nici un prilej, posibil sau imposibil, ca să mă întâlnesc cu ea. De altfel, asta mi-e foarte ușor fiindcă suntem veri... Ea mi-e mie verișoară și eu îi sunt ei văr! Și afară de asta, familia ei are despre mine o părere foarte bună: mă crede naiv. Dar, ce folos? În schimb, ea e rezervată, rezervată ca un compartiment rezervat de tren!

Așa, de pildă, mai de-unăzi, părinții ei au avut masă mare la care, bine înțeles, am fost poftit și eu. Mai erau acolo un fost ministru, un academician, un poet, o văduvă, două perechi tinere și o domnișoară între două vârste, sau, mai bine zis, a cărei vârstă scade pe măsură ce ea

îmbătrânește și pe care toată lumea o pofteste la masă doar o avea norocul să-și găsească, la desert sau... ca desert, un bărbat.

Chiar dela începutul mesei, am încins o convorbire turbată cu verișoară-meal, care ședea lângă mine. I-am trântit câteva date celebre din istoria Franței, — pe cari le învățasem cu o zi mai înainte, — i-am făcut elogiul Jeannei d'Are... Înțelegeți, vream s'o iau fin și pe departe pentru ca, în cele din urmă, să sfârșesc prin a-i vorbi și despre ea sau, mai bine zis, despre mine, în sfârșit despre noi.

Era încântătoare Paula în seara aceea! Căpșorul ei blond și palid răsărea dintr'un vâl de țul alb! Par'că era un nour retușat de Grigorescu! Am vrut atunci să-i arunc câteva cuvinte drăguțe, dar nu știam cum să aduc vorba. În sfârșit, zăresc buchetul de trandafir ce-l purta la cingătoare. Eram salvat.

— Frumoase flori, verișoară. Sunt artificiale?

— Da.

Atunci am luat un aer ștregăresc.

— Trebuie să fie, desigur, numai o meșteșugire.

— Nu pricep.

— Florile astea trebuie să fi fost naturale, dar ca să nu te părească nici-odată au devenit artificiale.

Eu sunt modest; recunosc că n'am fost tocmai tare, dar în orice caz am fost drăguț! Totuși verișoara mea mi-a răspuns cu un zâmbet plin de milă:

— Nu spune prostii, Jenică!

— Ați făcut vre-odată baie de aburi? Da?

Ei bine, cuvintele verișoarei mele mi-s'au părut ca un duș rece ca ghița după ce ieși dintr'o etuvă fierbinte de 50 de grade! Auzi! „Nu spune prostii, Jenică!” Toată seara am stat bostumflat, iar Paula, desperată, s'a întors de partea cealaltă și a legat vorba cu un funcționarș dela primărie despre... protecția animalelor și pâlăriile de paie ale cailor comunali! Bine trebuie să fi petrecut.

Altă-dată, aveam bal acasă. Bine înțeles, venise și Paula, iar eu n'o mai slăbeam din ochi. Deoarece eram de-al casei, trebuia să dansez cu toate domnișoarele; de fapt însă nu știam ce să fac ca să înapoiez cât mai curând fiecărei mame odorul ei, și să pot fi repede iar aproape de aceea pe care o iubesc.

În sfârșit, începe valsul florilor din Vagabonzii, valsul fâgăduit de Paula; mă reped, o iau de talie și sburăm. Și-am sburat delicios! Alunecam, pe parchetul lustruit, cași cum am fi pînă! Transportat de beția muzicii mi se părea că sunt purtat de un vârtej amețitor. Ca să intrerup puțin monotonia valsului, mă gândesc să-i spun ceva potrivit cu situația. Poate chiar că era momentul să-i spui că „inima e stomacul iubirei”. De ce nu? Sau chiar să-mi fac declarația.

Eram foarte tulburat. Gâtjeul mi-se uscăse de emoție. Totuș, ce prilej nimerit!

Atunci? am început, de-odată și repede ca să nu-mi pierd cumpătul: „Paulo!” „Ea mă întreabă mirată: „Ce, Jenică?” „E, nu, nu, nu puteam! Liniștea ei mă dezarmă. Ca să-mi dreg stângăcia, îi spui: — „Vrei un sandwich?” — „Bucuros, verișorule!” — îmi răspunde, pufnind de râs. Am întovărășit-o la bufet, unde a mâncat nenumărate sandwiche și a băut mai multe pahare de șampanie. Și toate astea i-le-am servit eu, ca o slugă oare-care, eu care visasem pe lângă această față ce părea că-și bate joc de mine și a cărei privire ironică avea aerul că-mi poruncește: „O bere, băete!” rolul lui Romeo și care n'am fost în stare să-l joc nici măcar pe-al lui Ruy-Blas întreg.

Așa am dus-o până când, în sfârșit, săptămâna trecută, ne-am întâlnit la țară, pe o lună delicioasă. Foarte prielnică e luna, acest oficial bec de gaz al îndrăgostiților! Cerul își pusese toate decorățiile. Se vede că trebuie să fi fost zi, sau mai bine zis, noapte de primire seara aceea în lăcașul Dumnezeirei!

În timpul zilei ne plimbam călare împreună și nu fusesem tocmai stângaci; sărisem chiar câteva... piedeci, așa încât a fost o clipă

când am surprins privirea binevoitoare a Paulei ațintită spre mine. Toate bune, dar subiectul cel mare tot nu îndrăsnisem să-l ating.

Seara mi se păru mai potrivită pentru declarație; deci, îndrăsnesc să-i propun verișoarei mele să ne pierdem puțin prin cărările întorto-chiate ale boschetelor. Iar ea — spre marea mea mirare — primește. Ii dau brațul și iată-ne porniți, singuri-singurei, veseli și nepăsători, prin aleeele parcului presărat cu umbre ciudate de lumina solemnă a lunei.

Ajunși la un chiosc, ne așezăm pe o bancă. Atunci, luna, cași aparatele electrice din furii, grămădi peste verișoara mea mii de raze, scoțându-i la iveală frumusețea delicată. Eram beat, nebun, zăpăcit și, pe cinstea mea, fără să vreau, ca sub stăpânirea unei puteri nevăzute și de învins, m'arunc în genunchi dinaintea ei!

Ea se uită la mine mirată și mă întreabă aproape cu tristețe: — „Ce ai?”. Atunci, de teamă ca nu cumva să fi făcut vre-o prostie și ca să dreg lucrurile, îi spui cu tonul cel mai firesc din lume: — „Ia uite, verișoară ce frumos licuriciul!” Și m'am sculat, întinzându-i insecta cu o candoare prostească? Iar ea s'a pus pe râs — dar râs nu glumă! — și a fugit spre casă strigându-mi: — „Vai, cum m'ai speriat!” în vreme ce eu am rămas singur cu luna, a cărei lumină batjocoritoare părea că-mi spune: „Nebunnicule!” Intre noi fie vorba: eu cred că luna avea dreptate.

În sfârșit, cea din urmă încercare am făcut-o eri. Era aici, unde stau eu acum, răsturnată pe scaunul asta, în mână cu un evataliu fermecător pe care un pictor zugrăvise pe un tânăr la picioarele unei marchize.

Eu stam pe un scaun în fața ei, și după neschimbatul meu obicei, căutam prilejul ca să îmi plasez frumoasa declarație. De data asta eram hotărât să rup cu tradiția și cu tot bagajul de timiditate și să-i spui Paulei verde că o iubesc.

Eroică dar veșnic neîndeplinită hotărâre.

La un moment dat, mă apropii de ea, și — e, la dracu, fie ce o fi! — o apuc de mână, de mână în care ținea evantaliul; de mișcat ce eram, mi-se înclăstează mâna peste a ei, și o strâng, o strâng, o strâng atât de tare încât, de durere, verișoara mea scapă evantaliul și i-se rupe în bucăți. Atunci aud, — căci de văzut nu mai vedeam, — un glas disprețuitor spunându-mi: „Hotărât, ești un stângaciu, dragul meu!”

Într'un cuvânt mi-am rezumat toată cariera de îndrăgostit. Da, așa e? are dreptate verișoară-meal: sunt un stângaciu. Dar sunt stângaciu fiindcă iubesc.

Prin urmare cum se cade am să fiu în stare să-i spui Paulei că o iubesc, numai când... n'am s'o mai iubesc!

Cine e Recouly al „Tribunei”?

Cititorii își amintesc elanul „Independen-tei” desfășurat cu atâta extaz față de ziaristul parizian dela „Figaro”, d. Raymond Recouly. „Tribuna” a anunțat, că acest ziarist cunoaște perfect de bine pe Românii din Ungaria și situația lor culturală și politică, și a înșirat în câteva numere laudele pe cari acesta le-a adus „Tribunei” numind-o „cel mai mare ziar românesc” etc., etc.

„Viața românească”, în bogatul său număr recent, ne servește un excelent articol intitulat „Ușurință...” în care se caracterizează personalitatea acestui ziarist parizian, acestui amic a la Montandon, al „Independenței”.

Iată-l:

„Numele d-lui Raymond Recouly, pus de curând la ordinea zilei printr'un mult discutat interview, mă face să răstoiesc din nou o carte a sa apărută în 1903, sub pretentiosul titlu de „Le Pays Magyar”.

Mi-a rămas dela prima citire a acestei cărți impresia unei mari ușurinți; mi-aduc aminte, că am fost foarte decepționat, când am văzut ce ne da autorul față de ceea ce așteptam după titlu și față de ceea ce credeam, că am dreptul să cer luând în mână o carte dintr'o... „Bibliothèque d'histoire contemporaine”.

Observasem pe-atunci și oarecare erori de fapte și de înțelegere a lucrurilor, — dar de-atunci a trecut atâta timp...

Și totuși capitoul al Transilvania capitoul.

Și înd de ușurință, a cărți: de Românilor d' ultimul timp au încetat d' cari să prot

Poate tină pe un general al o petele unor in diferite l doame dlr

Dar Altă Capi

din cele m file, cam c

Și în însemnata tru trei ora buit 7 file, Kolozsvár!

Și c din Transi

Ca persecuții ascultat c ște frați m al 10-lea, in al 18-le

limba ung nistrație sine; că c s'au mai

agitația R instărit, tice, dusă

când țara și de sup cea mai i sale mate

lar

ținutul c tații luate pildă: „C rite, toat suferă și măsuri t tuoție” (

in cartea expuneru mai pot contimp

a acestu resant (bursez (

pare, că de a ști Recouly

IN

viforo

nord

B

toare

în S nu p fără

plat buni m'an și m

tre

Și totuși acum, când, răsfoind cartea, ajung la capitolul al XIX, care poartă titlul de „Românii din Transilvania”, nu mă pot opri de a ceti din nou întreg capitolul.

Și îndată îmi aduc aminte, că pe lângă impresia de ușurință, am mai avut și un sentiment la prima citire a cărții: de indignare. Autorul scrie, vorbind de luptele Românilor din Ardeal și de oarecare domolire a acestora în ultimul timp: „Gurile rele pretind, că banii de peste munți au încetat de a mai curge. Fără bani, aleluia... Români, au încetat de a mai curge. Fără bani, aleluia... Români, cari să protesteze”.

Poate am avea și noi dreptul să punem la carantină pe un om, care insinuuă astfel, și să explicăm tonul general al cărții prin faptul, că autorul a fost mereu oaspete la nobili unguri, a fost purtat și sărbătorit în diferite locuri de Unguri și a dedicat cartea sa unei doamne din nobleza ungurească...

Dar nu pentru asta scriem rândurile acestea. Altă ceva vrem să scoatem în relief. Capitolul despre „Românii din Transilvania” e unul din cele mai scurte din cartea d-lui Recouly: deabia 4 file, cam cât un articol de ziar.

Și în aceste 4 file autorul tratează complicata și însemnata chestiune a Românilor din Transilvania. Pentru trei orașe de origine franceză din Ungaria i-au trebuit 7 file, și tot atâta și pentru orchestra de Țigani din Kolozsvár!...

Și ce spune autorul despre... chestiunea Românilor din Transilvania?

Că Români au făcut prea mare șgomot pe tema persecuțiilor maghiare, iar Francezii — în special — i-au ascultat cu prea multă bunăvoință și încredere, ca pe niște frați mai mici; că Ungurii ocupă Ungaria din secolul al 10-lea, pe când Români sunt semnalati acolo deabia în al 13-lea secol; că Ungurii au dreptate să pretindă, că limba ungurească să fie limbă de școală, armată, administrativă etc., așa că plângerile Românilor... cad dela sine; că de câțiva ani raporturile între Români și Unguri s'au mai îndulcit din cauză, că nu se mai alimentează agitația Românilor transilvăneni cu bani din România; și în sfârșit, că din partea Românilor se face o agitație factice, dusă de profesori, avocați, jurnaliști și preoți, pe când țărânul, „poporul valah”, e „îndobitocit de mizerie și de superstiții religioase, cu totul nu e în stare să aibă cea mai mică grijă de orice alt lucru, decât trebuințele sale materiale”.

Iar dacă aceste idei generale — căci acesta e conținutul capitolului XIX — le mai complectăm cu câteva citații luate de ici de colea din cartea d-lui Recouly, ca, de pildă: „Ungurul e plin de toleranță pentru toate neamurile, toate religiunile” (pag. 11), ori „In orice caz, dacă suferă și se plânge, Ungurul nu a căutat niciodată în măsuri brutale și neomnoase un remediu la această situație” (pag. 113), etc., — apoi e clar, că nu putem avea în cartea sa decât cea mai imparțială și mai exactă expunere a chestiunii... „Românilor din Transilvania”, cea mai potrivită expunere pentru o... „Bibliotecă de istorie contemporană”...!

Acum de curând găsesem în librării o nouă carte a acestui publicist, dar, cu tot titlul ei extrem de interesant („En Angletterre”), stau la gând dacă face să dezbureze pentru că modesta sumă de lei 3-50. Ba mi-se pare, că până în cele din urmă am să renunț la plăcerea de a ști ce a mai văzut și ce a mai auzit d. Raymond Recouly și prin Anglia...
M. C.

INFORMAȚIUNI

Arad, 1 Iulie 1911.

Mersul vremii.

— Raportul institutului meteorologic —
Căldură, în părțile nordice și vestice ploi vițoroase.
Prognostic telegrafic: Cald, ploi răsețe la nord și vest, furtuni.
Temperatura la amiază 24.4 Celzius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe Oct.	Cor.	11.66
Secară „ „ „ „ „	„	9.24
Cucuruz pe Iulie	„	7.09
„ „ August	„	7.24
Ovăs pe Oct.	„	8.01

De-ale noastre.

Dialog. Un cetitor al nostru ne scrie următoarele:

Mă plimbam alaltăeri cu un vechiu prieten în Sibiu „pe sub arini”. Cum în zilele acestea nu pot sta doi Români împreună nici 5 minute fără să discute despre politică, așa ni s'a întâmplat și nouă. Prietenul meu e un înflăcărat „tribunist”. Eu, om mai bătrân și fire domolă, nu m'am prea amestecat niciodată în discuții politice și mulți mă consideră și pe mine „tribunist”.

Abia ne plimbăm 5 minute și se începe între noi următorul dialog:

— **Ei.** Ei, ce zici? Nu vezi, ce obiectivă și admirabilă e „Tribuna” de câteva zile? „Românul” înjură înainte și „Tribuna” nici nu răspunde. E calmă, cinstită și absolut obiectivă.

— **Eu.** E foarte frumos. Într'adevăr îmi pare bine. Ne-am și săturat de certele astea. Ar fi ușurare pentru noi toți, de-am scăpa odată de ele. „Tribuna” a săvârșit păcat de moarte prin atacurile sale în contra comitetului și a celor mai fruntași bărbați ai neamului nostru. Dar și „Românul” a păcătuit, când a ripostat la murdăriile alea.

— **Ei.** Astea au trecut. Acum din „Tribuna” s'au eliminat personalitățile. Te știu aderent al „Tribunei” și cred, că acum vei face și tu tot posibilul, ca abonații ei să-și renouieze acum la al doilea semestru abonamentul. Trebuie să ne punem cu toții pe lucru. Doar nu vom lăsa pe Goga în sfârlă.

— **Eu.** Doamne ferește! Ar fi păcat strigător la cer. Eu nu admit dictatura în partid și mărturisesc, că avem absolută trebuință de un organ de control, cum e „Tribuna”. De altfel s'ar putea întâmpla, ca întreg comitetul național să adoarmă. Și apoi nici nu ar strica puțină „primenire”.

— **Ei.** N'ai frică, draguțule. Aia și așa are să vină. Să nu crezi, că „Tribuna” va înceta cu atacurile sale în contra comitetului. Acum însă ne apropiem de semestrul al doilea. Cei mai mulți abonați ai „Tribunei”, mârșniți de atacurile ei în contra comitetului și a partidului național, fiindcă nu înțeleg rostul mai înalt al acestor atacuri, voiesc să înceteze cu abonamentul. Simțind noi acest lucru, acum ne facem, că sistăm atacurile și întindem comitetului „mâna de pace”. Vom prinde astfel mulți pescuți în mreaja noastră și încasate odată abonamentele, dela 15 Iulie v. încolo vom începe focul în contra comitetului cu o înverșunare și mai mare.

— **Eu.** Ei, bine. Dar vine apoi 1 Ianuarie 1912. Abonații noștri, înșelați în chipul acesta, nu se vor răzbuna?

— **Ei.** Planul nostru e bine ticluit. Până la 1 Ianuarie comitetul național e pus cu botul pe labe. Pe Mihali, Vaida, Pop, Goldiș, Braniste nici acum nu mai dă nimeni nimic. Aștia au gătat-o. Mai au ceva autoritate Maniu și Vlad, dar și peăștia îi vom trage în noroiu. În „Țară” avem prieteni puternici. Până la 1 Ianuarie 1912 „Românul” trebuie să piară ori să se mute din Arad și apoi — lumea noastră. Tu să n'ai nici o frică. Să-i câștigăm numai abonați cât de mulți „Tribunei”. Președintele noului comitet va fi d. dr. N. Oncu. Asta-i al nostru cu trup, cu suflet.

Cam așa a decurs convorbirea noastră vr'un ceas întreg. Eu m'am luminat. Am înțeles perfect rostul „obiectivității” momentane a „Tribunei” și sunt hotărât, ca dela 1 Iulie încolo să — nu mai abonez primejd a națională.

Mangra — trădătorul. D-nul Nicolae Iorga scrie în „Neamul Românesc” următoarele:

„Un Mangra poate răsări ori unde. Și în Germania, în Anglia, în Suedia, în Norvegia și Danemarca. De ce nu? Sămânța dracului se zvârle peste toată lumea. Dar, în acele țări, iată ce se face cu buruiiana Satanei.

„Un glonte într'o astfel de piele? Dar cine are să fie prostul care să aleagă moartea prin ștreang, pentru a face din Mangra un erou și martir! Nu. Ci de o altă moarte trebuie să se facă vrednic un astfel de neom. De moarte morală.

„Înțelegeți! În jurul lui golul. Ori unde. Nici un Român nu intră unde stă el, unde mânăncă el. Vorba lui n'are răspuns. Scrisul lui se aruncă necetif. Bolnavii nu-l primesc când vine cu trupul Celui vândut lui Iuda întâiul. Mai bine îngropare fără prea decât cu Satanailă pe urmă. Și, când cutează a face slujbă în biserică, să iasă din biserică toată lumea. Iar cine s'a îndărătnici să rămâie, să fie învățat minte.

„O nație întreagă să proclame moartea morală a celui fără de rușine dintre

vânzătorii pe cari de mult timp i-a dat, în ceasuri de blestem, acest neam!”.

Dela „România Jună”. Din Viena primim știrea, că cercul „România Jună” din Viena a proclamat ca membri de onoare pe marele filantrop Vasile Stroescu, publicistul Ssotus Viator, doctorul Bianu din Buzău, d. Moța, directorul ziarului „Libertatea” din Orăștie, și pe aviatorul Vlaicu.

Felicitări sincere!

Voluntarii cari urmează a fi cazarmați cu 1 Octomvrie se pot deja de pe acum înțera la pretură, că unde au fost împărțiți. Pentru cazul, că nu le-ar conveni detașarea pot să ceară mutarea în alte locuri, la al corp și la alte trupe. Prin aceasta rămân cruțați de multe neplăceri. Atragem deci atențiunea de cu vreme.

Vacanțele, cari se apropie cu pași repezi, precum și căldurile mari, cari dogoresc de obicei vara orașele, silesc pe mulți să petreacă câte-o lună două la țară, în verdeața înviorătoare a munților, pădurilor și câmpiilor. Mulți, cu deosebire din România, trec munții în frumosul Ardeal, făcând pe aici excursiuni și partii de voinaj. Așa fiind, indemnăm pe cetitorii noștri, cari își aleg pentru vilegiatură vre-o localitate a Ardealului, să-și procure interesanta lucrare apărută zile aceste a d-lui Silvestru Moldovan, intitulată: Ardealul I. Ținuturile de pe Olt, anume: Turnul-Roșu. — Sibiuul și împrejurimea (Munții și șesul Țibinului, Râșinari, Săliște, Ocna Sibiuului etc.) — Brașovul și Țara Bârsei (Piatra Craiului, Branul, Zărneștii, Râșnovul, Cohalmul, Săcelele etc.) — Săcuimea: Treiscaunele și Ciucul (Pe Buzău, Oltuful, Șesul Treiscaunelor, Lacul S.-Anei, Munții Arghitei etc.) — Izvorul Otlului, — care este o descriere pitorească a unei însemnate părți a Ardealului, cu date etnografice, legende etc. cum și o călăuză sigură în ținuturile frumoase de pe maiestosul Olt, împodobită cu 30 ilustrații.

Cartea a apărut în editura librăriei Ion I. Ciurcu în Brașov și se găsește la principalele librării. Prețuri 1 cor. 80 fil. și 10 fil. porto.

Concurse. Comitetul parohial din Lugoj a hotărât în ședința sa recentă îndeplinirea postului vacant de preot la parohia a IV-a precum și a postului de diacon devenit vacant prin trecerea d-lui M. Gașpar la postul de protopop la Bocșa. Emolumentele sunt la postul de paroh: sesiunea par. în extensiune de 38 jughere, ștola uzuată și remunerațiunea pentru catechisări. Postul diaconal este retribuit cu o sesiune și 1000 cor. salar în bani gata. Terminul de recurgere este de 30 zile. Duminecă concursurile vor apare și în foaia oficială a diecezei.

Cenzură de avocat. — Din Murăș-Oșorhei primim știrea, că Sâmbătă în 24 l. c. au făcut aici cu succes cenzura de avocat doi tineri români vrednici d-nii dr. Emil Șelariu și dr. Valer Pocol. Felicitări sincere.

Trupa artistică A. P. Bănuțiu la Beiuș. In 2 Iulie st. n., Duminecă, „Serata artistică teatrală. Programul:

- I.
1. Declamațiuni de d. A. P. Bănuțiu.
2. „Intre brazii” fantazie națională de Gh. Dincicu, executat la pian de d-șoara Valeria Stefanica, absolventă de conservator din Augsburg.
3. Declamațiuni de d. Const. Calmuschi, actor de comedie.
4. Cântece de d. Ionel Crișan, bariton liric dela Academia din Viena; acomp. la pian de d-șoara Valeria Stefanica.

II.

„Bucătăreasa” comedie într'un act, localizată de dr. Sebastian Stanca, jucată de d. A. P. Bănuțiu. și d-șoara Reli Popa-Radu.

III.

„Unica fecă” comedie în 2 acte, de Ai. Fredo, tradusă de Elend de Iacobich, jucată de: A. P. Bănuțiu, Florica Crișan, Ionel Crișan, Geni Popa Radu, Gheorghe Ciunga, Elisa Stefanica, Reli Popa-Radu, Iulian Titi, Raul Teohar, Gheorghe Cosma, Constantin Calmuschi.

O norafului public românesc i-se ofere rare ocaziune de a gusta arta românească, de aceea e rugat să spriginească cu căldură și deosebit interes aceste prea frumoase prestațiuni.

Petrecerea Corului bisericesc din Brașovul-vechiu. În ziua de Rosalii seara, în otelul „Central” s'a ținut petrecerea Corului bisericesc din Brașovul-vechiu. Privitorii, nu tocmai mulți așteptau cu nerăbdare începutul programului. Corul, sub conducerea dlui R. Ardelean inv., a executat trei cântări populare drăguțe cari au trebuit mult publicului bisate. Afară de cele două cântări de I. Vidu: „Creangă ruptă” și „Grânele vara se coc” a plăcut mult cântarea, de C. Savu: „Dragostea dintâiu”, dedicată brasovechianului N. Jugănar redactorul resp. dela Drapelul, cu solo de sopran cântat de d-șoara Iuliana Moldovan. De prima dată ni s'a dat ocaziune să auzim drăguța voce de sopran a d-șoarei Iuliana Moldovan, care promite foarte mult și păcat ar fi dacă nu i-s'ar da atențiune de cei chemați; lăsând să dispară o voce care ne-ar face vază dacă ar fi cultivată cu temei. D-șoara Moldovan a executat apoi la vioară câteva cântece populare, executându-le cu o fineță și dexteritate, care a plăcut mult publicului răsplătind-o cu aplauze frenetice oferindu-i-se și un buchet de flori. A urmat apoi teatru: „Pălăria ceasornicarului”, care piesă hazlie trebuia să placă mai mult publicului, dar, durere, diletanții au lăsat de dorit. Observ însă, că să nu neîndreptătesc pe d-șoarele diletante, că dnii cari au avut rolurile principale nu și-au prea dat multă silință la învățatul rolurilor, așa că în multe locuri se observau pauze mai lungi decât ar fi fost permis a se face; laud însă pe cele două d-șoare Tampa și Sârbu, cari s'au achitat pe deplin și cu succes de rolurile lor. Această observare să nu mi-se ia în nume de rău, ci pe viitor să se pregătească cu mult mai bine și atunci numai laudă li-se cuvine. În general petrecerea a fost destul de succasă. După teatru a urmat dans care a ținut până în zori.

„Gaz. Trans.”

„Acordul.” Tinerimea română din Brașov invită la „Petrecerea de vară”, ce o va aranja în grădina dela „Gewerbeverein”, Sâmbătă în 18 Iunie st. v. (1 Iulie st. n.) 1911. Dirigent: Nicolae Oancea. Începutul la 8 ore seara. Prețul de persoană 1 cor, 20 bani, de studenți 50 bani. PS. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor publica. Program: G. Dima: „Trei colori”. Iac. Mureșian: „În pământ”. G. Dima: „Vivandiera”. Solo de vioară. I. Vidu: „Bobocel și inele”. T. Teodorescu: „După crâng”. G. Dima: „Sunt soldat”. Declamațiuni. Is. Vorobchievici: „Ciasul rău”, balată cu soli. A. Popovici: „Marșul lui Tudor”. Dansul în sala dela Gewerbeverein. Notă: În caz de timp nefavorabil producțiunea se va da în sală.

Necrolog. D. Ștefan Abrudan jude regesc aduce la cunoștința tuturor rudeniilor, că soția d-sale Silvia Abrudan nasc. Bocșian după suferințe grele și lungi a răposat în 27 Iunie n. în vârstă de 44 ani. Inmormântarea defunctei a avut loc în 28 Iunie în cripta familiară din cimitirul gr. or. român din Biserica-Albă.

Transmitem adânc întristatului soț precum și numeroaselor rudeni condoleanțele noastre.

Din patrie.

dr. Wilh. Mayer-Lübke, profesor de romantică la universitatea din Viena, a fost distins de Maiestatea Sa Regele Carol cu ordinul „Coroana României”.

Din tragediile vieții. Berta Henric era frumoasă și visătoare. Sufletul ei subtil aștepta cu dor nesăbuit Fătrumosul visurilor sale. Acesta însă nu prea grăbia la Ileana lui din o stradă părăsită și infectă a Capitalei. Ce era să facă Berta, acest suflet gingaș și sensibil? Când ajunse vârsta măritășului, resemnată primi mâna unui voiajor comercial. Cu sufletul plin de amar își ducea înainte martirul conjugal cât putu, iar la urmă, când nu mai era mod să supoarte viața aceasta nefericită, s'a divorțat.

Acum era mai realistă. Nu-și mai țesea fantezii irealizabile, ci în curând se îndrăgosti într'un alt voiajor. Dar relațiile și-au adus în curând fructul. Berta deși mai puțin frumoasă ca

odinoară, dar mai reală, a dat viață unei fetei. Atât nu era deajuns. Când ajunse Berta în acest hal, iubitul, care era — cum mărturisise mai târziu — tată la 6 copii, o părăsi. Și sârmana femeie cu rușinea ei s'a hotărât să-și puie capăt vieții. Aseară se retrase în odaia ei singuratică. Adormi fetița, odorul ei nenorocit iar când totul se liniștise s'a vărsat cu spirt denaturat și i-a dat foc. Hainele s'au aprins și corpul ei îl lingeau vâpăile mistuitoare. Câtva timp privi liniștită la flacăra ce-i aducea sfârșitul, mai apoi însă se porni se țipe de durere. S'a aruncat peste leagănul micuței și striga sfâșietor. Până ce intrară vecinii s'o scape, era în agonie. În curând murise. Iar fetița orfană a fost transportată la orfelinat.

Cavalerul cruciat. Intre multe denunțuri cari le primește zilnic poliția din Capitală eri a fost unul cam ciudat. Într'o epistolă anonimă se trăgea atențiunea poliției asupra unui pretins „cavaler cruciat”, care locuiește la moașa Ana Mathievici. „Cruciatul” era suspect. Doi agenți se creți îndată porniră spre locul indicat. În clipa când intrară, un bărbat elegant îmbrăcat, chiar se furișă într'o cameră din dos. Agenții în urma lui. Ținu însă o vreme ca să dea de el, căci în odaia perdelată stăpâna întunecul. În sfârșit îl aflară pitulat supt un pat cu revolverul în mână. Descoperit odată „cruciatul” suspect, amenința cu moarte pe cel ce se apropie de dânsul. Dar apoi în urma mai multor provocări din partea detectivilor a cedat. Iși pierduse curajul și sfios a ieșit de sub pat. Făcându-se perchi-zii se aflat la el o sumă mare de bani și acte străine, probabil furate, cu cari intenționa să comită excrocherii. S'a dovedit că e Iosif Kocsiș, identic cu pungașul escortat și expulzat pe vecie de pe teritoriul Capitalei. În mai multe rânduri a înșelat, prezentându-se ca cavater cruciat aparținător ordinului de Malta și altori orduri cu aceeași destinațiune. Chiar alaltăeri a reușit să înșele un croitor căruia i se legitima cu câteva acte de-ale lui dr. Akos Iankovics. Kocsiș e areștat.

Petreceri.

Concertul tenorului Corfescu în Nădlac. Seara de Joi 29 Iunie st. nou a fost o adevărată sărbătoare pentru publicul Nădlăcan, adunat spre a savura vocea și interpretațiunea divină a celebrului nostru cântăreț de operă Nicu Corfescu. Ariile din operele Rigoletto, Evreica, Tosca, Benvenuto care au fost executate cu o măiestrie sublimă, au zmul tunete de aplauze. Vocea bogată, în volum, cristalină și patetică a marelui artist au mișcat întreg auditoriu. Intrucât privește doinele românești de peste Olt, cântate de Corfescu, nu se mai poate vorbi. Acest mare cântăreț când își interpretează mărgăritarele noastre naționale te electrizează și te lasă cu respirațiunea în suspensie, nu știi ce să admiri la el, frumșea interpretațiunii, agilitățile sau fortissimurile cristaline în care îți înalță câte un „Do” de sus (c) ca și cum ar pune degetul pe clapa clavierului.

Intregul public entuziasmat nu voia să se mai despartă de scumpul și simpaticul artist până ce n'a promis, că va reveni în curând.

După concert s'a dansat până la orele 5 dimineața.

D. Corfescu a fost invitat de mai mulți d-ni să concerteze și în Szt. Miklăus, și d-sa a promis, că va veni și va concerta pe seara de sf-ții Petru și Pavel. (Miercuri 29 Iunie v.)

Duminecă 2 Iulie, d. Corfescu concertează în Lipova în sala „Arhiducele Iosef” la care este rugat să ia parte întreg publicul iubitor de muzică și de artiștii noștri. — Cor.

Dela frați

Sărbătorirea d-lui Iorga la Galați. Secția Galați a Ligei Culturale a sărbătorit Luni seara pe d. profesor universitar Iorga cu ocazia împlinirii a 40 de ani.

Serbarea a avut loc la sediul secției locale a Ligei culturale.

Domnul T. Toni secretarul Ligei a arătat activitatea de istoric a d-lui Iorga și lupta dusă de d-sa pentru redășteptarea neamului românesc.

Domnul Gr. Fortu, a arătat rolul covârșitor pe

care d. Iorga l'a avut în îndrumarea literaturii noastre pe calea cea adevărată.

La serbare a asistat un public select și numeros.

Din Bucovina. Ministrul austriac pentru culte și instrucțiune publică, contele Stürgk a numit de profesori ordinari pe suplenții: Vasile Cărdău dela gimnaziul de stat din Rădăuș la cel din Câmpulung, d. Ioan Covasa la gimnaziul gr. ort. din Suceava, d. Dimitrie Logigan la gimnaziul din Câmpulung și d. Calistrat Șotropa la gimnaziul din Rădăuș.

Felicitări.

Din străinătate.

Din Camera grecească. Camera grecească a discutat de Marți și până Miercuri dimineața proiectul de lege privitor la creirea gradului de inspector general al armatei, funcțiune creiată pentru moștenitorul tronului.

Dragumis a criticat în mod viu proiectul, ca fiind păgubitor viitorului rege. Contoguris a criticat acțiunea diadohului în timpul când îndeplinea funcțiunea de comandant general al trupelor.

Venizelos a apărut pe diadohul și a declarat, că atribuțiunile noi ce se vor da moștenitorului tronului sunt pur onorifice.

Proiectul de lege a fost adoptat cu 134 voturi, contra 22.

Din Anglia. După serbările pompoase părechea regală a mers la catedrală sf. Paul, unde au asistat la un serviciu de mulțumită. Au participat apoi la un dejun dat de reprezentanța orașului. La reîntoarcere au trecut prin partea mai săracă a orașului, unde au fost primit cu ovății din partea poporului.

În casa de sus s'a primit cu o majoritate covârșitoare un amendament al expoziției cu privire la noul bil. După acest amendament se va exmite din partea Camerei o comisie din 7 membri, care va hotărî, că cutare proiect e de caracter curat financiar sau ba.

Noul guvern francez. Cabinetul francez a ținut sub prezidiul lui Caillaux un consiliu, în care s'a stabilit textul declarației, ce se va cefi din partea guvernului în fața Camerei. Caillaux va cere dela Cameră, ca toate interpelațiile să fie contrase într'una singură și atunci să se discute întreaga situație politică.

Fostul ministru de războiu Goirand a publicat o rectificare a ținutei sale observate cu prilejul chestiei comandantului suprem de armată.

Rectificarea culminează în aceea, că afacerea unui generalism nu se mai poate amâna, ci va trebui rezolvată într'o formă oarecare.

Stolypin contra Ovreilor. În cercuri bine informate din Rusia se vorbește, că Stolypin plănuește să ia măsuri foarte severe contra Ovreilor. Această ordonațiune, cu care s'a ocupat deja și consiliul ministerial este îndreptată cu deosebire în potruva Ovreilor, cari se află în fruntea întreprinderilor mari comerciale și de bancă. Tot prin această ordonațiune se vor restringe și lua măsuri și cu privire la imigrarea Ovreilor. De câte ori se va anunța un ovreu care trece granița, i se va cerceta locuința lui și dacă se va afla numai ceva suspect, va fi îndrumat să părăsească teritoriul Rusiei.

x **A apărut:** Elemi népiskola értesítő könyvecské — Aviz școlar pentru școlile populare primare.

Se află de vânzare la Librăria diecezană din Arad. Prețul unui exemplar 30 fil, + 10 fil, porto.

Univ. med.

dr. VICTOR GRAUR

medic școlar calificat, profesor de igienă, institut de dentică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22.

Etagiul I., în fața pal. administrativ (comit.)

BIBLIOGRAFII.

—x—

A apărut manualul „Elemente de Geografie universală”, pentru preparandii și școlile medii de Nicolae Mihulin profesor. Se poate comanda la autor ori Librăria diecezană, Arad. Prețul 2.40 cor. + porto postal.

POȘTA REDACȚIEI

Părintelui B. în P. S'o știi, că totul e un plan. Nu din dor de pace tac domnișorii, ci din speculă. Suntem în preajma semestrului nou și încearcă drăguța mondială să treacă cumva peste acest „Ultimo” fără multe numere răspline.

D-lui Gh. N. în O. Este fapt. Cu finea unei luniie o să avem „tipografia proprie” în „casa proprie” ca do-vadă, că n'avem gândul să luăm casa altora. Notabene: după cinst și dreptate nu-i casa lor, ci a partidului este și acel „palat”.

D-lui dr. C. în B. Nici acum nu ești curat din bolnăvicioasa d-tale „stimă” față cu vicarul. Te compă-timim.

Dr. Dăianu. Cluj. Regretăm, dar nu putem publica.

A. Papp. Căpâlna. Vă suntem mulțumitori pentru bunele intenții. Articolul e frumos, dar din abundență de material nu-l putem da. Il rezervăm pe mai târziu, când va fi iar actual.

A. Țințariu. „Două scrisori”, nu se poate publica.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăgian.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Roata norocului sau răspunsurile la trecut, prezent și viitor	—80
Robinson Crusoe	—70
Traista cu povești istorice	—50
Til Buhoglindă-năzdravănu	—50
Doine și strigături de dragoste	—30
Alexandria cea țigănească	—80
Năsdărăniile lui Păcală	—24
Povești arabe din 1001 de nopți	1—
Harap alb de I. Creangă	—32
Codreana sănzeana	—12
Gruia lui Novac	—12
Capra cu trei ezi	—12

Corbea haiducul	—10
Ghiță cătanuță	—12
Ileana Consănzeana	—30
Soacra cu trei nurori	—12
Pintea viteazul	—12
Făt frumos din lacrimă	—20
Pipăruș-Petru	—10
Cenușoata	—16
Baba la șezătoare	—20
Apa tinerețelor și alte povești populare	—40
Donă turturele de aur	—24
A fost odată	—20
Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsirea și folosirea legumelor	—24
Glume din lume adunate și în lume date de Maican	—24
Multe și de toate într'un singur sat aflate	—24
Ștefan cel mare, tradiții și legende	—40
Ciripituri de drag	—60
Descăntece, Vraji și Rugăciuni folosite de poporul nostru la boli și alte năcazuri	—30
Gagamo, Voda țiganilor, povești și spovada țiganului	—30
Să auzim, colecțiune de toast la diferite ocazii	—70
Povești populare din Bănat, culese din gura poporului, 2 părți	1-10
Groșorean, Țăranul și școala	—40
— Beuturile	—20
— Bani albi pentru zile negre	—20
— Înțelepciunea și puterea lui D-zeu	—20
— Ce trebuie să facă creștinul adevărat	—20
— Invățătura fără purtare bună, nu mult ajunge	—20
— Crăciunul	—20
Vrancean, Spre ruină, carte contra beției	1—
Stejarul N., Pentru țărani. Invățătura și pe-trecere	1—
Bocete adevă cântări la morți de I. Pop Reteganul	—80
Simu, Cartea ilustrată	—50
Chiuituri de cari strigă feciorii în joc	—30
Dialogul țiganul cu sf. Petru la poarta raiului	—50
Pe pragul mormântului, versuri funebre	—50
Pilde și sfaturi pentru popor	—60
Românul în sat și la oaste de I. Pop Reteganul	—30
Sfaturi de aur sau calea spre fericire	—50
Starostele adevă datini la nunțile românilor ardeleni	—30
Trandafir și viorele, poezi populare	—50

Țiganul la mănăstire	—16
Țiganul în raiu	—16
Țiganul și magnatul	—12
Moș Toma Bădiceanu	—12
Din viața unui haiduc	—12
Insurătoarea soarelui	—12
Fiul bucătăresei	—12
Văcarul	—12
Diana, zina munților	—12
Spiridon și Nicolae, basm	—12
Fiul oii, basm	—12
Povestiri și anecdote	—70
Risipirea Ierusalimului	—60
Ardeleanul glumeț, 101 anecdote	—60
Bobârnaci și bazaconii, broșură humoristică cu ilustrații	—80
Proverbele Românilor	—60
Izvor de bunăstare, îndreptări și povești din economia de casă	1—
Indretar pentru înființarea societății de cumpătare	—60
Tinerea vitelor de E. Brote	—24
Trifoiul de E. Brote	—24
Fetele morarului și tâlharul Groaza	—30
Voinic înflorit, basm popular	—30
Trei ovrei și un neamț	—30
Culegeri populare de snoave de Chicoș	—30
Glume românești de Chicoș	—30
Impărăteasa cea frumoasă sau pădurea ur-siloarelor	—20
Zina Zorilor, basm	—70
Fontana Zinelor	—70

Shakespeare W. „Regele Lear” tragedie în 5 acte și 25 tablouri	—45
Eftimiu Victor, Înșirate Mărgărite. Poem feeric	2—
Gorki M., Mama, roman	1-50
Payot I., Educația voinței	2—
Mikszath C., Cavalerii	—30
Jules Payot Educația voinței	2—
Tăslăuanu C. Oct. Informații literare culturale 1903—1911	2—
Iorga N. Studiu și documente cu privire la Istoria Românilor vol. XIX.	3—
Agârbiceanu I. Două iubiri	2—
„In clasa cultă.	1-80
Ghibu I. Ziaristica bisericească la Români	2—

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

Roza dela Disentis

de H. Zschokke

Trad. de: Iunius

(2) — Urmare —

Mărirea, grandoarea lor tradițională a suferit în realitate mai de mult unele scăderi. Numeroși bărbați dintre cei mai talentați, oameni cu vederi clare ai partidei contrare, printre cari se distingeau cei din familia Ciarnier, Planta Bavier, ba chiar și câte unul din familia Salis*) nu conțeneau să descopere și să arate toate păcatele, de stat, mari și mici, violări constituționale, și apucături neieritate ale oligarhiei. Trufie aristocratică dânsii îi opuneau încăpăținare neînduplecată democratică. Până aci venitul vămilor era al familiei Salis, — nimenea nici nu a încercat să le dispute acest drept — lor le-a reușit să ridice arenda dela 16.000 cât plătea până aci familia Salis, la 60.000 floreni.

Acestea și multe altele nutria deabinele mânia și dorul de răzbunare la ambele partide. Amândouă se întorceau într-a se negri reciproc la căpetenia cu multe capete a țerii, silindu-se din puteri să o ațije ca doar-doar va nimici pe cealaltă. Mai veni la toate acestea și recolta slabă

*) Intre ei și amabilul poet Gaudenz de Salis-Seewis. — Nota autorului.

a anului 1793 cu importul prea mic de cereale șvăbești așa că nemulțumirea se ridică amenințătoare. Poporul conchemă staturile țerei la o adunare extraordinară. Ulises de Salis-Marșlins, de frica dreptății ori de a nedreptății judecătorilor săi, fugi din țară. Atât el însă precum și cei mai activi dintre partizanii săi ori a așa zisei partide austriace, își ispășiră păcatele politice cu amenzi grele în bani. Contrarii învingători, — numiți acum partida franceză, ei înșiși își ziceau „patrioți”, — raportară o victorie hotărâtoare. În fruntea lor, — ca președinte al staturilor, — de aci înainte fu Baptistă de Ciarnier, primarul orașului Chur.

Lupta dintre clice nu se sfârși însă cu atâta. Când după câțiva ani, răsculații Valtelin, Chiavenna și Bormio, aliați din confederațiunile provinciilor supuse, pretinseră drepturi și libertăți egale cu cele ale țerii suverane; când majoritatea delegaților, consilierilor și comunelor hotărî să se primească teritoriile amintite ca supuse în confederațiunea statelor ca al patrulea aliat; când apoi Napoleon Bonaparte, — care fu chemat să pronunțe sentința în această afacere, — hotărî ziua pronunțării sale, le reuși contrariilor Franciei să amâne deputațiunea delegaților trimiși la comandantul suprem, până după trecerea termenului fixat. Urmarea fu, că țările supuse fură unite cu republica cisalpină.

Perdere a unui teritor roditor și frumos de 60 mile pătrate cu peste 80.000 locuitori, mai mult însă împrejurarea, că cu teritoriul pierdut mulți aliați își perdură proprietățile așezate pe acel te-

ritor precum și exploatarea venitului acelora prin bailoieri și oficii înfurie din nou poporul munților contra partidei aristocratice. Inzadar s'a făcut încercarea de a se face nefăcut, ceea ce se întâmplase, trimițându-se delegați la Paris sau la congresul dela Rastatt. Nu rămăsese alta de făcut, decât să se mulțumească cu pedepșirea pricinuitorilor nefericitei calamități cu amendă în bani, excluderea dela orice oficii de stat, dela dreptul de vot etc. Se înțelege toate acestea erau de recompensă foarte slabă pentru un teritor, care de aproape 300 ani era proprietatea Răției și a-cum se perduse.

II. Lupta clicilor.

Subjugarea confederațiunii învecinate elvețiene, revoluțiunile de stat înfăptuite prin armata Franciei, prefacerea vechilor alianțe într-o republică unitară elvețiană ca părți constitutive ale acesteia, între cari conform constituțiunii de stat redactate în Paris era numărât și Graubünden, toate acestea lățiră temeri întemeiate prin vâile munților ratici. Aristocrațiunea adânc umilită deja, vedea în unirea Blündenului cu republica elvețică apunerea celor din urmă speranțe ale sale, de-aș mai recăștiga vre-odată vechea influință, rangurile și avuțiile, ce sporeau mereu prin donațiunile princiare. Starea aceasta desnădăjduită a lucrurilor, îi inspiră curajul orb al disperării să încerce totul într'un joc din cele mai riscate, punând în cumpănă până chiar și libertatea poporului și existența patriei sale. Dânsa începu pertractări secrete cu curtea austriacă, îndem-

Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzetură, canafas (pânză lustrată), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, albături, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂—7 ore

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.

Basme și snoave de Stăncescu	—30
Basme, orații și păcălituri de Fundescu 2 părți	1-50
Făt frumos și alte povești	—70
Primul rănit, nuvela istorică de Popescu	—70
Sora de caritate, nuvelă originală de Popescu	—70
Meșterul Manole sau fondarea mănăstirii cnrții de Argeș	—70
Bătălia dela călugăreni	—70
Valea lacrimilor	—70
Botezul de sânge, nuvelă istorică de Popescu	—70
Rotariu I., Legea comunală	1—
Aron Vodă cel cumplit, roman istoric de M. Stoinescu	—40
Constantin Brancovean, nuvelă istorică	—80
Fata dela Cozia	—60
Maria Putoianca, roman istoric	1—
Ștefan cel mare, nuvelă originală	—60
Blăstăm de mamă	—16
Căldarușa cu trei picioare	—16
Prietinul meu vântură țară	—16
Păcală în satul lui	—20
Lumea proștilor	—10
Nu știu împărat	—24
Zina împărăteasă și pana ei aleasă	—24
Baba iadului	—16
Princesa fermecată	—20
Zina mărgărelilor	—24
Croitorul și cei trei feciori	—30
Judecata, despre bărbatul cari a știut limbi multe	—12
Petrea pășitul	—16
Moșul de flori	—12
An împărat și fetele lui	—20
Anecdote și povești de S. Moldovan	—16
Amorul inimii, carte de cântece	—70
Dulfu, Isprăvile lui Păcală	1-75
Tei legănat, poveste de Pantu	—12
Bătrâna cerșitoare și vrăciul	—30
Pățania mea dela târg și tăvarășul de drum	—30
Aventurile lui Sherlock Holmes, 5 părți	1-10
Carte de visuri	—32
Stăncescu, Glume, snoave din popor	—60
Nicoleescu-Stoinescu, Cătăuza stuparului	3—
Testamentul meu pentru sănătoși și bolnavi de Sebastian Kneipp, 2 vol.	4—
Sfaturi asupra sănătății copiilor sau îngrijirile ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși	2—

La Librăria diecezană din Arad află aplicare
momentană,

un cassar.

Preferiți sunt cei cu praxă în afaceri de
librărie sau cei cari au absolvat vre-o școală
comercială.

Salar lunar deocamdată
100 cor.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică
împreună cu **becuri**, exe-
cută și furnizează prompt sub
cele mai favorabile condiții
de plătire.

Koch Dániel

Intreprindere de instalarea sonoriilor
și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Anunț.

Un comerciant român de 25 ani
cu o prăvălie bună, și cu un
venit de 8000 cor.; dorește cu-
noștința unei tinere române dragălașă, exi-
stență sigură; cu o avere cel puțin 6000 c.
etatea 16—20 ani; doritorii Părinți, eventual
doritoarele, să se adres. ziarului »Românul«,
care expediază mai departe epistola.

Mercurul Român.

nându-o să-și asigure șieși proprietatea Graubündenerului cu ajutorul ei, — al aristocrației — până a nu se instăpâni definitiv Franța peste el. Generalului împărătesc Auffenberg, carele era în Vorarlberg, îi fură subșternute planuri detaliate du rezbel în scopul invadării în Graubünden, de unde ca dintr'o cetățuie tare Francezii vor putea fi atacați cu șanze hotărâte de reușită atât în Italia cât și în Elveția, iar trecătorile în Tirol aici se pot mai bine acoperi. Se făcu încercare întrebându-se întreagă arta oratoriei de-a convinge pe ministrul plenipotențiar baronul Chronthal în Chur. De-oarece pregătirile Austriei nu erau încă terminate, amândoi, deși dedeau speranțe încunjurau să dea răspuns pozitiv. Ziceau, că mai bine să aștepte vremea și prilejul, căci acum nu-i nici pretext nici motiv pentru un asemenea pas. Pretext? Motiv? Nimic mai ușor, — răspunseră dânsii, — noi vom provoca o răscoală mare de popor, lățind prin întreagă Elveția nemulțumirea contra Franței. Zis și făcut. Numai decât izbucni în comunele catolice așezate prin văile sălbatice ale țării muntoase, nemulțumirea. Chronthal însă se opuse însuș unei răscoale prea timpurii a țărănimii.

Intre agitații și intrigi de felul acestora se scurse prima jumătate a odiosului an 1798; în jumătatea a doua însă aceste intrigi și agitații ieșiră deschis, pronunțat la iveală. Guvernul elvețian sprijinit de cel francez îndemnă din nou Graubündenerul să se uniască cu republica. O chestie vitală precum era aceasta, nu putea fi rezolvită decât prin totalitatea poporului, carele

se guverna singur. Orice om înțelept înțelese însă, că e imposibil ca micul sătuleț să mai dăinuiască în felul de până acuma izolat. Mai curând sau mai târziu va trebui să se alieze ori cu Elveția și atunci va fi atras în sfera puterii franceze, ori în cea a Austriei.

Partida democratică, care se afla la cârma statului, în nădejdea de a salva, dacă nu independența țării barem libertatea poporului, îndemna să rămână în alianță cu vechea și prin soarte înrudită Elveție, sub condițiunea însă ca unirea faptică cu republica să nu se facă până când pacea nu va fi generală în toată Europa; ori dacă aceasta nu ar fi aplicabil cel puțin să nu calce ori ce să atingă de averea sau poporațiunea Bundenului beliduce și armate străine.

Majoritatea poporațiunii respinse însă unirea cu republica helvetică și se lăsă răpită de o furie nemărginită față de toți, cari au vorbit sau au votat contra. Partida democratică era percută. Comitetul încredințat cu guvernarea provinciei, fu silit să se disolve și să lase iarăș antagoniștilor săi aristocrați conducerea afacerilor publice. Dușmănie, persecuțiuni și șicanări urma să fie partea tuturor acelor, cari au recomandat unirea cu Elveția. Ura personală și răzbunarea celor învingători iubiau asupra celor învinși. Sute și sute de așa numiți patrioți se refugiară preste Alpi și preste fluviul Rhin în străinătate dinaintea poporului asmuțat.

III. Sft. Maurițiu.

În mijlocul acestei disordini, care creștea cu înaintarea armatelor franceze dela sud și austriacă dela ost și devenia din ce în ce mai furtunoasă spre hotară, legăturile familiare și amicale se rupseră. Chiar și renumita fântână acră din Sft. Maurițiu de pe platoul Eugadin, altădată foarte cercetată, acum, — în lunile de vară, — era săracă de oaspeți. Băutura vindecătoare feartă de spirite subpământene, e tot atât de lăudată ca și cea dela Spaa sau Pymont ba încă aerul curat al Alpiilor îi mai măresc efectul, influențând ca o bae înviorătoare asupra membrilor bolnave. Adevărat, că aici nu se văd săli de bal și saloane de cură, sau case nefaste de joc cu înfățișarea de palat, în schimb însă natura atrage aici mai mult decât ori unde în văile Șvitei pe călător desvârlind grații care de care mai minunate.

(Va urma).

Au apărut și se pot procura dela Li-
brăria diecezană din Arad:

Albumul armatei române 27 tablouri frumoase lu-
crate în mai multe colori în mărime de
42/52 Cor. 15—

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherczeg 11, la globul vânăt.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pănuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, car-
toane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment
bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și
decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint sdrobot și bijuterii,

Deutsch Izidor,

orologier și bijutier,

Arad, str. Welter János,

(Palatul Minorităților).

Magazinul de orologie și bijuterii cel
mai mare din Arad. Cea mai ieftină
sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Ziffer Sándor

intreprindere de mașini de scris
Arad, strada Forray, palatul contelui Hunyady.

Unicul vânzător al mașinelor cu renume
universal

Underwood Visible,

se pot serie deodată 15—20 exemplare; solidi-
tatea lor e neîntrecută; provăzute cu litere româ-
nești după plac, se pot primi pentru probă și
recomandare **fără taxă.**

Primește și pentru jurul Aradului întocmirea
mașinelor în cursul anului întreg și sub îngrijirea
mea de specialist, mașinele vor funcționa regulat.

Curs permanent pentru stenografie și conta-
bilitate la mașină.

Mare magazin de apartinențe de cea mai
bună calitate.

În cancelaria lui Dr. **Aurel Nyilvan**
advocat, Șomcuta-mare, află aplicare ime-
diat un

**candidat de advo-
cat cu praxă**

pe lângă condițiuni favorabile.

Tobuze pentru țigarete
de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai
plăcute, se capătă la —

Librăria **FRĂȚII ROTH**
ARAD, Andrassy-tér. (Vis-à-vis de Monumentul-sfânt).

Au sosit cele mai frumoase și mai noi
ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbenă
și neagră cu
16 coroane 50 fil.
exclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS
prăvălia de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrassy nr. 20.

Comandă din provincie se execută în aceeași zi.

25 (11)

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și
sanatorii aranjat conform tuturor
recerințelor moderne; — dietetică
după sistemul lui **dr. Sahmann**; —
(băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald,
de acid carbonic, de oxygen, de radium,
băi medicinale, băi electrice, gimnastica, etc.)

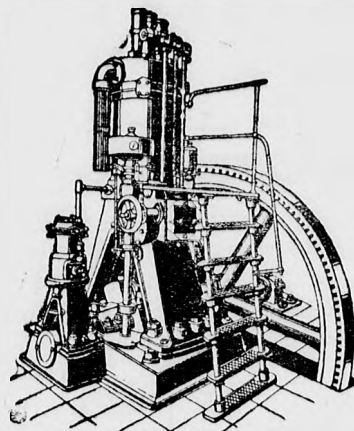
30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie,
diabet, diathea urică, rheumatism, boale de stomach
și de intestine, etc.)

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în
stabiliment: boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.
Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detalii stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și pre-
țuri moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tinție și medalie de aur.
La expoziția regnicolară
din Cincibiserici 1907 cu
medalie de aur, la expoziția
din Sepsiszentgyörgy cu
medalie de aur.

Doă fabrici proprii.

Frății Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori, turnă-
torie de fier.

Brașov.

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efectuește:

stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
uleiu brut „Coroana“, mori mânate cu motor și
apă, stabilimente electrice, stabilimente de trans-
misiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

Cel mai bun și mai încrezut mijloc de cu-
rățirea și nobilitarea feței, care se
deosebește de toate mijloacele cunoscute până
acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultiva și înmoaie pielea feței, efectul ei fineresc
împrumută feței o finețe de catifea, îndepărtează
piștii și alunițele, netezește încrețiturile.

Prețul unui tub 1 cor.

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem, ca toate
produsele mele de Serail, constă din substanțe
nevătămoare. E foarte plăcută doamnelor pentru
înșurirea ei de a ascunde scăderile.

0 cutie 1 cor. 20 fil.

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

0 bucată 70 fileri.

Pe poșta le trimite:

farmacia **Rozsnyay**

Arad, Szabadság-tér.

Comandă din provincie se efectuează încă în aceeași zi.

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare:

Adam I., Constanța pitorească	2.—	Candrea-Densușianu-Speranță, Graiul nostru 2 vol.	6.50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdujani, Corantina	1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. à	1.50	Candrea, Prolecrele la români	2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Căluza stupar.	3.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text	2.50	Dragoslav I., La han la trei ulcele	1.50	Pamfile, Graiul vremurilor	2.—
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus	1.50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din oltenia în timpul ocup. austriei	4.—	Popovici Dr. I., Dialectele române	4.80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlahuța	1.50	Dauș L., Dușmanii neamului	2.50	» Poezii pop. române	1.80
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi	1.50	Gorun I., Taina a șasa	1.50	Popovici C. A., Național. sau democr.	2.—
— Ovidiu, Dramă în 5 acte	1.50	Gorki M., Mama, roman	1.50	Rădulescu-Pogoneanu, Studii	2.—
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov.	1.50	Etinger D. E., Sfaturi către mame	1.50	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol.	4.80
Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala	1.50	Eftimiu V., Inșirate mărgărite	2.—	» Fără credință	3.—
— Taina	1.50	Hodos Z., Poftă bună, carte de bucate	3.—	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul neamului românesc	1.50
Boteni-Ionescu, Din satul nostru	1.50	Holban A., Oameni celebri din atichitate	3.50	» Arta în România	4.—
Björnson Björ., Veselul ștrengar	1.50	Iorga N., Istoria românilor	3.—		
Babeș și Oceanu P., Capra (vacă săracului) studiu biologic, igienic și economic	1.50	» Gânduri și sfaturi	1.50		
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului	1.—	— Istoria lumii	3.—		
Baronzi G., Poesii alese 1828—96	1.75	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească	2.—		
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății	14.—	— Scriitori și curente	2.—		
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov.	1.80	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși	1.—		
Caraivan V., Basme și legende străine	1.75	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor	1.50		
Cazaban Al., Chipuri și suflete	1.50	» Herodot	5.—		
Cuza A. C., Naționalitatea în artă	1.50	» Istoria armatei românești	2.50		
Cugler-Poni, Poesii	4.—	Iosif O. St., Poezii	2.50		
Corbu I., Noua teorie cosmogonică	1.40	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații	4.—		
Cristescu Gl., Dor de primăvară, versuri pentru copii cu ilustrații	1.—	Loti Pierre, Pescar de Islanda	1.50		
— Carte pentru copii cu icoane	1.20	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori	1.—		
Coșbuc Gh., Balade și idile	3.—	Macedonski Al., Cartea de aur	5.—		
» Fire de tort	2.50	Mantegazza, Arta de a se însura	1.50		
» Ziarul unui perde vară	—80	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna	7.50		
» Războiul p. neatârnare	1.—	Maeterlinck M., Viața albinelor	3.—		
» Povestea unei coroane de oțel	1.50	Mera I. T., Din lumea basmelor	3.50		
» Sacontala	5.—	Pitiș Ec., Poezii	1.50		
» Aeneis	2.50	Payot I., Educația voinței	2.—		
» Versuri și proză	—70	Coatu Gr., Din viața țărănească	1.50		
» Valuri alinate	1.50	Dumbravă B., Haiducul	2.—		
Carmen Sylva, Insurat	1.—	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol.	6.50		
— Povestile Peleşului	—95	Freitag G., Dare și avere, 2 vol.	6.50		
— Povestile unei regine	1.—	Hétral B. I., Aveva	2.50		
		Nădejde S., Patimi, roman	2.—		
		» Robia banului, roman	2.—		
		» Din lume pentru lume	2.—		
		Negri C., Versuri, proză și scrisori	1.50		

Cărți pedagogice:

Aslan, Lecțiuni de pedagogie	5.—
Buțureanu V. C., Curente pedagogice	1.75
Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei	3.—
Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie	6.—
Conta-Kernbach, Elemente de pedagogie și metodologie	4.—
Costescu-Dima-Grigorescu-Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei	6.—
Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune	—60
Costescu, Metodica matematicii	5.—
» » limbei române	5.—
» » Istoriei și geografiei	7.—
Cioflan C. P., Ideile lui Iohn Locke asupra educației	4.—
Culea D. Ap., Invățământul d. natură	3.50
Kiritzescu St., Cestiu de educație și didactică experimentală	2.50
» Cestiu de psihologie	2.—
Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol.	15.—
» Ideile pedag. ale lui Locke	1.25
» Pedagogia generală	1.50
» Elemente de psihologie	4.80
Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol.	5.—
Matthias D. A., Pedagogia practică	4.—
Martig Em., Psihologia pedagogică	3.50
Pestalozzi H., Leonard și Ghertruda	3.50
» Cum își învață Gertruda copii	1.50
Ufer Chr., Introd. în pedagog. lui Herbart	1.—

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale; mijloace de împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloace de cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comenzi comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat dipl. -- VIII, Aggteleki-u. 10. I. 7. Telefon 171-27.

Prima fabrică de
maccaroane și aluat în Ardeal

Jacob Uhl

proprietarii primei mori cu sul din Țraț
Sibiu—Nagyszeben, str. Șaguna 17.

Filiale: Saggasse nr. 30, Jungerwaldstrasse nr. 3.

Își recomandă maccaroanele și alte fabricate de aluat recunoscute ca excelente.